

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

2 | 2016

Akademický rok sa končí,
po študijných povinnostiach prichádza
čas letného objavovania a poznávania...

Profesor Marek Šmid udelil
Mons. prof. Petrovi Piťhovi
medailu rektora TU

Vyhodnotili súťaž Študentský
fejton 2016

Jarnú kvapku krvi odovzdalo
70 darcov

OBSAH

Pohľadom rektora	2
Na pulze univerzity ..	3
Čo nás teší	10
Profily osobností.....	12
Keď prehovorí archívy	15
Zo života fakúlt.....	16
Študentská panoráma.....	26
Na aktuálu tému	27
Študentské mobility	30
Názory, myšlienky, informácie	31

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

časopis Trnavskej univerzity
v Trnave
Číslo reg. na MK SR: EV 4665/12,
ISSN 1338-9025

Vydáva Trnavská univerzita
v Trnave, Hornopotočná 23,
918 43 Trnava,
IČO 31 825 249,
č. tel.: 033/5939111
<http://www.truni.sk/>

e-mail časopisu:

casopis.TU@truni.sk

Predseda redakčnej rady

a zodpovedný redaktor:
prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Členovia redakčnej rady:

doc. Mgr. Erika Juríková, PhD.
Mgr. Michaela Rušinová
doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD.
Barbora Švihoríková
prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.
Mgr. Klaudia Vidová
ThDr. Cyril Šesták SJ, PhD.
Bc. Matej Hákač
ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, ThD.
PhDr. Zuzana Martinkovičová
PhDr. Henrieta Žažová, PhD.

Spolupracovníci:

PhDr. Adriana Krupová
PhDr. Marián Manák, PhD.

Výkonný redaktor: Emil Borčín

Grafická úprava: Jana Janíková

Tlač: Typi Universitatis Tyrnaviensis,
vydavateľstvo TU, spoločné
pracovisko Trnavskej univerzity
a VEDY, vydavateľstva SAV

Foto na obálke:

<https://pixabay.com/sk>

Periodicita vydávania:

štvrtročník

Dátum vydania periodickej tlače:
máj 2016, ročník piaty

Vážení čitatelia,

keď mi pán dekan fakulty zdravotníctva a sociálnej práce našej univerzity profesor Slaný navrhol udeliť titul profesor emeritus onkológovi, známemu profesorovi Ľudovítovi Jurgovi, povedal som si, že je to naozaj veľmi prirodzené, aj to, že tento konkrétny titul sa bude udeľovať s osobitnou úprimnou radosťou a že nielen fakulta, ale teraz už aj univerzita bude môcť byť hrdá na to, že v jej zväzku je taký výnimočný človek, lekár, vedec, učiteľ. Preto chceme dať na širšiu známosť, aj prostredníctvom nášho časopisu, niektoré myšlienky, ktoré odzneli na slávnosti odovzdávania uvedeneho titulu 4. mája 2016 v univerzitnom kostole v Trnave pri poďakovaní za akademický rok „Te Deum“.

Na slávnosti som spomenul všetky štyri podoby výnimočnosti pána profesora: ako človeka, ako lekára, ako vedca i ako učiteľa. Ja osobne mám bázeň pred skutočnosťou, že k charakteristike vedca a učiteľa môžem pridať charakteristiku človeka a lekára. To je veľmi silná kombinácia.

Byť lekárom a zároveň človekom – myslím si – znamená, že niekto je schopný skutočne liečiť iného človeka, a to vo všetkých jeho troch dimenziách: fyzickej, duševnej i duchovnej. Dnes vieme, že ide o tri vzájomne prepojené dimenzie a liečenie nemôže byť iné než integrované. Preto je lekár odborníkom a výnimočný lekár je aj voči pacientovi sprevádzajúcim človekom. Chápe ho, chápe nielen jeho fyzickú bolesť, ale aj jeho obavy, nádeje a usiluje sa nazrieť azda aj hlbšie – do jeho túžob a snov, tráum z minulosti, chápania sveta i seba samého. Možno toto všetko robí vedome, možno nie, ale ak chce liečiť, sám seba skúša, a pritom rastie vtedy, keď sa usiluje takto pomôcť druhému.

Tieto dimenzie prístupu a liečby sa dotýkajú pokusov chápať dušu človeka, ktorá je ako nepreskúmaná morská hĺbina a jej túžby a prežívania sú nám často celkom alebo čiastočne tajomstvom. Liečiteľ sa k nej približuje s vedomím, že ho celkom nemusí rozlúštiť, ale zároveň doňho musí vstúpiť a nevyhlúčiť nič z toho, čo človek prežíva.

V tejto súvislosti som v našom univerzitnom chráme pripomenul slová veľkého znalca ľudského prežívania, spisovateľa Karla Čapka, zo známej Veľkej pohádky doktorskej. Táto poviedka je sondou do ľudského prežívania a hovorí o zvláštnej situácii stretnutia lekára s bytosťou zvanou rusalka. Možno viete, že Karel Čapek mal otca Antonína Čapka, ktorý bol lekárom v Trenčianskych Tepliciach a pomáhal často zadarmo chudobným ľuďom v okolitých dedinkách a iste sa od neho dozvedel veľa aj o lekárskej duši.

Teraz krátky výber z „pohádky“: „Ach, doktore“, ozvalo se treslavým hláskom to svetlé na zemi, „já jsem jen víla... Mé sestry tančili, já tančila s nimi, a pak, já nevím, snad že jsem klopýtla o měsíční paprsek, snad že jsem uklouzla na tom trpytu, co se chvěje na krůpěji rosy, najednou ležím a nemohu vstát a nožička bolí...“ To se ví, že bolí, povídám, fraktura musí bolet. S rusalkami je těžká práce, povídám si. Ono to má tělo jen z paprsku, do ruky se to vzít nedá, řídké je to jako vánek, jako světlo, jako mlha, a teď to nějak narovnejte, utáhněte a fáčujte! Zkusil jsem ovázat ji pavučinou, ale rusalka kvílí – au - to řeže jako provazy! Chtěl jsem ji upevnit tu zlomenou nožičku plátkem jablonového květu, a ona se rozpláče – vždyť to tlačí jako kámen... Tak jsem nakonec sloupnul jenom ten lesk, ten kovový trpyt, co je na křídlech vážky a udělal z něho dvě destičky: paprsek měsíční jsem v krůpěji rosy rozdělil v sedm duhových barev a tím nejtenčím, modrým paprskem jsem přivázel ty desky k zlomené nožičce rusalčině. Byla to dřina: zdálo se mně, že ten měsíční úplněk praží jako srpnové slunce...

Pánovi profesorovi Ľudovítovi Jurgovi, onkológovi, ktorý pre univerzitu znamená skutočne veľa, som tieto slová venoval z vďačnosti za to, že je našou osobnosťou, ktorá sa v živote naučila pomôcť všetkým, čím sa len dá; hoci aj obväzovať rany lúčmi slnka. Životom nám hovorí, na čo sme stvorení. Že sme stvorení na to, aby sme skutočne žili a nie náš život len nejak preživali. Aj keď možno mesačný spln niekedy na nás praží ako augustové slnko. Želám mu zdravie a pohodu do ďalších plodných rokov.

Ocenenia práce pedagógov pri príležitosti Dňa učiteľov

Dňa 7. apríla 2016 sa konala v aule Pazmaneum Slávnostná akadémia Trnavskej univerzity v Trnave, na ktorej boli ocenení vysokoškolskí pedagógovia univerzity Cenou Martina Palkoviča. Udelené boli aj univerzitné medaily a čestný titul profesor emeritus.

Prinášame zoznam a krátke charakteristiky vzácnych osobností Trnavskej univerzity v Trnave, ktoré sa stali laureátmi ocenení v jednotlivých kategóriách:

Cena Martina Palkoviča:

doc. akademická maliarka Veronika Rónaiová – Pedagogická fakulta TU

Klasické výtvarné vzdelanie zúročila v pedagogickom procese, pracovala ako umelkyňa v slobodnom povolání. V poslednom desaťročí prezentovala svoj výskum maliarskeho umenia na viacerých samostatných a kolektívnych prehliadkach doma aj v zahraničí. Uvažuje v ňom o výstavách ako o vizuálnych archívoch, prostredníctvom ktorých zverejňuje svoju tvorbu.

prof. PhDr. Pavol Petruf, DrSc. – Filozofická fakulta TU
Historik, vykonával funkciu garanta na katedre histórie, prednáša najnovšie všeobecné dejiny, špeciálne prednášky k vzťahom Československa a Francúzska v období rokov 1918 – 1939, o etiópskej vojne a o Marshallovom pláne. Ocenený bol za vynikajúcu pedagogickú prácu, obetavosť a nezištnosť pri vedení kvalifikačných prác.

prof. PhDr. Jana Levická, PhD. – Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce TU

Vysokoškolský pedagóg v oblasti sociálnej práce, je garantom študijných programov v rôznych stupňoch štúdia, vedie prednášky, školí bakalárov, magistrov, doktorandov, je oponentom kvalifikačných prác rôznych stupňov riadenia.

prof. Dr. hab. Józef Kulisz SJ – Teologická fakulta TU
Patrí k dlhoročným a popredným pedagógom, je významný poľský jezuitský teológ, obhajca ľudských práv.

Ocenený bol za svoju dlhoročnú vynikajúcu pedagogickú prácu a významne sa zaslúžil o získanie akreditácie na doktorandské štúdium v odbore katolícka teológia, kde pôsobil ako garant.

prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc. – Právnická fakulta TU

Ako prvá profesorka v odbore pracovné právo v Slovenskej republike sa zaslúžila o budovanie a rozvíjanie medzinárodnej a európskej dimenzie pracovného práva. Ocenenie sa jej udeľuje za vynikajúci systematický rozvoj právnej vedy v oblasti pracovného práva a za vynikajúce výsledky v pedagogickej práci.

(Viac o laureátoch Ceny Martina Palkoviča na stranách 12 – 14)

Čestný titul profesor emeritus:

prof. PhDr. Ladislav Požár, CSc. – Pedagogická fakulta TU

Je zakladateľom nového vedného odboru na Slovensku – patopsychológie, t. j. psychológie ľudí s rozličným druhom postihnutia. Zo psychologického hľadiska vymedzil pojem „človek s postihnutím“, pričom v tomto vymedzení vychádza z hlavných problémov postihnutého človeka a osobitostí poznávania okolitého sveta.

Medaily Trnavskej univerzity v Trnave prevzali:

doc. PhDr. Ľubica Ilievová, PhD. – za zodpovedné a aktívne vykonávanie funkcie prorektorky TU pre vzdelávanie a starostlivosť o študentov v rokoch 2011 – 2015,

Profesor emeritus Ladislav Požár

Prof. Mária Novotná

Prof. Štefan Kopecký

Medaily Trnavskej univerzity prevzali (sprava) prof. Štefan Kopecký, doc. Ľubica Ilievová, prof. Blanka Kudláčová, prof. Ladislav Csontos a prof. Milan Katuninec

za úspešnú vedeckú a výchovno-vzdelávaciu prácu, ktorá prispela k zvýšeniu vedeckého a pedagogického kreditu Trnavskej univerzity v celoštátnom kontexte.

prof. PhDr. Blanka Kudláčová, PhD. – za aktívne vykonávanie funkcie prorektorky TU pre rozvoj v rokoch 2011 – 2015, za úspešnú vedeckú a výchovno-vzdelávaciu prácu, pestovanie dlhodobej spolupráce, ktorá významne prispela k rozvoju a dobrému menu univerzity v celoštátnom kontexte.

prof. RNDr. Ladislav Csontos, PhD. – za aktívne vykonávanie funkcie prorektora TU pre vedeckú a umeleckú činnosť rozvoj v rokoch 2011 – 2015, za úspešnú vedeckú a výchovno-vzdelávaciu prácu, ktorá významne prispela k zvýšeniu vedeckého a pedagogického kreditu v celoštátnom kontexte.

prof. PhDr. Milan Katuninec, PhD. – za aktívne a dlhoročné pôsobenie vo funkcii prorektora TU pre vonkajšie vzťahy v rokoch 2007 – 2015, za úspešnú vedeckú a výchovno-vzdelávaciu prácu, za pestovanie dlhodobej spolupráce, ktorá významne prispela k zvýšeniu

vedeckého a pedagogického kreditu v medzinárodnom kontexte.

prof. JUDr. Helena Barancová, DrSc. – za dlhoročné zodpovedné riadenie Právnickej fakulty TU, za úspešnú vedeckú a výchovno-vzdelávaciu prácu, ktorá prispela k zvýšeniu vedeckého a pedagogického kreditu Trnavskej univerzity v medzinárodnom kontexte.

prof. PhDr. Mária Novotná, DrSc. – za úspešnú vedeckú a výchovno-vzdelávaciu prácu, ktorá prispela k zvýšeniu vedeckého a pedagogického kreditu Trnavskej univerzity v celoštátnom kontexte.

prof. MUDr. Štefan Kopecký, PhD. – pri príležitosti významného životného jubilea – 90 rokov, za úspešnú vedeckú a výchovno-vzdelávaciu prácu, ktorá prispela k zvýšeniu vedeckého a pedagogického kreditu Trnavskej univerzity v medzinárodnom kontexte.

Laureátom srdečne blahoželáme a prajeme pevné zdravie, veľa elánu a tvorivých síl.

*Adriana Krupová
Foto: Mária Dobšovič*

Slávnostné ukončenie akademického roku

Ukončenie akademického roku Trnavskej univerzity v Trnave 2015/2016 si študenti spolu s pedagógmi a priateľmi univerzity pripomenuli počas ďakovnej svätej omše v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa, celebrovanej arcibiskupom Mons. Jánom Oroschom. Študentom sa zároveň začalo skúškové obdobie.

Po svätej omši slávnosť pokračovala aktom udelenia titulu „profesor emeritus“ pedagógovi a výskumníkovi Ľudovítovi Jurgovi z Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce. Profesor Jurga sa dlhodobo venuje metódam liečby onkologických ochorení a v tejto oblasti sa stal svetovo uznávaným odborníkom.

Jozef Žuffa

Rector Trnavskej univerzity prof. Marek Šmid udeľuje prof. Ľudovítovi Jurgovi čestný titul profesor emeritus

Inaugurácia dekanky právnickej fakulty

Dňa 27. apríla 2016 sa v Divadle Jána Palárika v Trnave na slávnostnom zasadnutí Vedeckej rady a akademickej obce Právnickej fakulty Trnavskej univerzity konala inaugurácia dekanky Právnickej fakulty TU. Pred slávnostným aktom predsedníčka Akademického senátu právnickej fakulty doc. JUDr. Miriam Láclavíková, PhD., informovala slávnostné zhromaždenie o výsledku volieb dekana, ktoré sa konali 8. októbra minulého roku.

Počas inaugurácie rektor Trnavskej univerzity v Trnave prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., odovzdal novej dekanke právnickej fakulty doc. JUDr. Mgr. Andrei Oľšovskej, PhD., akademické insígnie. Dekanská reťaz, ktorú prebrala z rúk rektora je putom, ktoré symbolizuje zviazanosť dekanky s fakultou i univerzitou a jej povinnosť chrániť fakultu a univerzitu, ich meno, tradície, akademické slobody, ako aj jej povinnosť podriadiť svoje kroky na prospech fakulty, univerzity a ich akademickej obce. Rektor univerzity priravoval ťažkú dekanckú službu k ťažkému kovu, z ktorej je dekancká reťaz zhotovená. „Pri takýchto príležitostiach, vážená pani dekanke, zvyknem želať tri veci a ja vám ich teda aj želám: aby ste zmenili k lepšiemu to, čo sa dá zmeniť, prijali s pokojom to zlé, čo sa nedá zmeniť, a aby ste mali schopnosť jedno od druhého rozoznávať, a tak sa udržali plná sily a odhodlania slúžiť pod ťarchou dekanckej reťaze,“ povedal.

Po zložení slávnostného sľubu nová dekanke fakulty vo svojom inauguračnom prejave okrem iného zdôraznila, že „aj my, na našej akademickej pôde, sme navzájom spojení a zodpovední jeden za druhého. Neboli by sme dnes na tomto mieste, keby nebolo zakladateľov Trnavskej univerzity v roku 1635 a obnovenie našej alma mater v roku 1992. Keby nebolo zakladateľov našej právnickej fakulty v roku 1667 a aj v roku 1998. Uvedomujeme si vďačnosť za našu úspešnú cestu dejinami, ale zároveň aj zodpovednosť uchovávať a zveľaďovať to najlepšie dedičstvo, ktoré našu fakultu utvára.“ Vyžvala akademickú obec fakulty k súdržnosti, múdrosti,

spravodlivosti, akademickej poctivosti, kolegiálnosti, dobroprajnosti, láskavosti a veľkodušnosti.

Slávnostné zhromaždenie si vypočulo aj zdravicu bývalej dekanky fakulty prof. JUDr. Heleny Barancovej, DrSc., ktorá zdôraznila historicitu Trnavskej univerzity ako dedičstvo, prednosť, ale aj záväzok a okrem iného novej dekanke zaželala, aby pri každom jej čine stála múdrosť, ktorá dokáže dvíhať iných, pomáhať im, a ktorá je náročná a cieľavedomá, svedomitá a dôsledná, ale pritom aj milosrdná.

Michaela Moravčíková

Foto: Lenka Košická

Trnavskú univerzitu navštívil Petr Piřha

Dňa 12. mája Trnavská univerzita privítala ďalšiu z významných intelektuálnych a cirkevných osobností. Svojou návštevou nás poctil Mons. prof. Petr Piřha, katolícky kňaz, pedagóg, lingvista. V aule Pazmanium vystúpil s prednáškou *Kořeny současné evropské krize a nadějná východiska pro její řešení*. Po prednáške sa uskutočnila autogramiáda autorových kníh. Pri príležitosti svo-

jej návštevy odslúžil vzácny hosť v ten istý večer svätú omšu v Katedrálnom chráme sv. Jána Krstiteľa v Trnave.

Rektor Trnavskej univerzity prof. Marek Šmid udelil Mons. prof. Petrovi Piřhovi medailu rektora Trnavskej univerzity v Trnave.

Zuzana Martinkovičová

Spomienka na Antona Neuwirtha

Dcéra A. Neuwirtha, europoslankyňa A. Záborská pri príhovore

skej univerzity prof. Marekom Šmidom prevzali nad podujatím záštitu, i ďalší priatelia a priaznivci sa zišli v podvečer 22. apríla v Aule Pazmaneum, aby si pripomenuli človeka, ktorý liečil zlo láskou a vyzýval k tomu aj nás ostatných.

Po príhovoroch rektora Trnavskej univerzity Mareka Šmida, prorektora Trnavskej univerzity Vladimíra Rábika a dcéry Antona Neuwirtha Anny Záborskej nám osobu Antona Neuwirtha predstavil Bohumil Chmelík, ktorý je laureátom Ceny Antona Neuwirtha (túto cenu mu v marci tohto roka udelilo Fórum života za ochranu života).

Bohumil Chmelík následne modeloval diskusiu s hosťami, ktorí si prišli na Antona Neuwirtha verejne zaspomínať. Pozvanie prijali syn František Neuwirth, spisovateľ a politický väzeň Rudolf Dobiáš, rektor Trnavskej univerzity Marek Šmid a mladú generáciu, nesúcu odkaz Antona Neuwirtha, zastupoval rektor Kolégia Antona Neuwirtha Martin Luterán. Atmosféru spomienkového večera spríjemnil súbor Trnavskej univerzity Felicitas s umeleckou vedúcou Janou Andevskou.

Zuzana Martinkovičová

V tomto roku by sa bol Anton Neuwirth dožil 95 rokov. Aj pri tejto príležitosti sme pripravili spomienkový večer a vzdali poctu človeku, ktorého príkladný životný osud ocenila Trnavská univerzita udelením čestného titulu doctor honoris causa.

Deti Antona Neuwirtha, Anna Záborská, Katarína Schniererová, František Neuwirth a Anton Neuwirth, ktorí spolu s rektorom Trnav-

Prof. Bohumil Chmelík moderuje diskusiu s hosťami spomienkového podujatia

Pocta osobnosti slovenskej archeológie

Katedra klasickej archeológie Filozofickej fakulty TU usporiadala k životnému jubileu významnej osobnosti slovenskej archeológie a zakladateľky odboru klasická archeológia na Slovensku prof. PhDr. Márie Novotnej, DrSc., slávnostné medzinárodné kolokvium, ktoré sa uskutočnilo 28. apríla 2016 v Archeologickom múzeu SNM v Bratislave.

V úvodnej časti odznali príhovory a pozdravy zástupcov inštitúcií, v ktorých jubilančka počas svojej úspešnej vedecko-pedagogickej kariéry pôsobila (FF TU v Trnave, FF UK v Bratislave, FF KU v Ružomberku) a s ktorými úzko spolupracovala (Archeologický ústav SAV, Slovenská archeologická spoločnosť pri SAV). Pri tejto príležitosti pani profesorku odovzdali vysoké vyznamenania – Zlatú medailu FF UK v Bratislave a Zlatú plaketu Archeologického ústavu SAV v Nitre.

Do odborného programu kolokvia boli zaradené prednášky pozvaných významných domácich a zahranič-

ných bádateľov – prof. Dr. Albrechta Jockenhövela (Westfälische Wilhelms-Universität Münster) *Prähistorische Bronzefunde und die slowakische Bronzezeitforschung*, doc. PhDr. Luboša Jiráňa, CSc. (Archeologický ústav AV ČR Praha) *Depoty jako antropogenní prvek v krajině*, prof. PhDr. Jozefa Bátoru, DrSc. (Archeologický ústav SAV Nitra/UK Bratislava) *Vráble „Fidvár“ – archeologické nálezisko európskeho významu* a PhDr. Mariána Sojáka, PhD. (Archeologický ústav SAV Nitra) *Prínos prof. PhDr. M. Novotnej, DrSc., pre bádanie horských a podhorských regiónov Karpát (Spiš)*. Spoluorganizátormi podujatia boli Archeologické múzeum Slovenského národného múzea, Katedra archeológie Univerzity Komenského v Bratislave, Archeologický ústav SAV, Slovenská archeologická spoločnosť pri SAV a Pro Archaeologia Classica, o.z.

Klára Kuzmová

e-RR platforma je už sprístupnená profesionálom

Od januára 2016 je online platforma v plnej verzii k dispozícii profesionálom v oblasti práce s rómskou komunitou. Jej „srdcom“ je bohatá knižnica, ktorá v súčasnosti obsahuje viac ako tisícovku materiálov z rôznych zdrojov a v rôznej podobe (články, fotky, audio, video, projekty, príklady dobrej praxe...). Na platforme možno nájsť aj zbierku vedeckých prác, obsahujúcu príspevky založené na postupoch, ktoré boli prezentované na medzinárodnej konferencii *Rozširovanie si obzorov – sietí a skúseností pre úspešné začlenenie Rómov* v novembri 2015 v Doljenskyh Topliciach v Slovinsku. Zbierka vznikla z iniciatívy účastníkov konferencie, ktorí mali pocit, že bohatstvo príspevkov stojí za to, aby bolo zachované, zatiaľ čo bude podporené spájanie a vytváranie sietí. Toto zdôraznili účastníci konferencie vo svojich vyhláseniach, ktoré boli zhromaždené vo video nahrávke. (Pozri: <http://www.eromaresource.com/about-e-rr/publications/project-e-rr-video-presentation.html>). Zhromaždili sa opisy väčšiny prezentovaných postupov a usporiadali ich podľa oblastí: VZDELÁVANIE, ZAMESTNANOSŤ, ÚLOHA ŠIRŠEJ KOMUNITY, KULTÚRA A ZDRAVIE (<http://www.eromaresource.com/about-e-rr/publications/search-use-share-and-broaden-horizons-with-e-roma-resource.html>).

S cieľom uľahčiť čitateľom výmenu skúseností boli všetky prezentácie, ktoré sú dostupné na platforme

Účastníci konferencie v Doljenskyh Topliciach v Slovinsku

projektu www.eromaresource.com v sekcii Rozširovanie si obzorov – sietí a skúseností pre úspešné začlenenie Rómov, preložené do anglického a slovinského jazyka. Platforma projektu bude udržiavaná aj naďalej, dokonca aj keď bol už projekt e-Roma Resource ukončený, preto ste srdečne pozvaní predložiť vaše materiály (e-mailom: na michaela.machajova@truni.sk) a prezentovať vaše projekty na platforme.

Michaela Machajová

Študentská vedecká konferencia po deviaty raz

Dňa 15. marca 2016 sa na Právnickej fakulte TU konal IX. ročník Vedeckej študentskej konferencie, v ktorej si v tomto roku zmerali sily študenti všetkých ročníkov. Celkovo 27 študentov prezentovalo svoje príspevky pred porotami v štyroch sekciách. Z každej sekcie porota vybrala troch študentov s najlepšimi príspevkami. V sekcii medzinárodného a európskeho práva prvé miesto získala študentka 3. ročníka I. stupňa štúdia **I. Majerová** s príspevkom *Ochrana klímy v medzinárodnom práve a jej súčasná podoba v duchu záverov parížskej Konferencie OSN o klimatických zmenách z roku 2015*. Druhé miesto získal **Bc. M. Majerčík**, na treťom mieste sa umiestnil **O. Seifert**.

V sekcii občianskeho, obchodného a pracovného práva 1. miesto získal študent 2. ročníka II. stupňa štúdia **Bc. S. Petic** s príspevkom *Záložné právo na obchodný podiel*. Na 2. mieste sa umiestnila **Bc. P. Lukáčiková**, na treťom **Bc. M. Meszáros**.

V sekcii správneho, trestného práva a kriminológie zvíťazila študentka 2. ročníka II. stupňa štúdia **Bc. D. Kučerová** s príspevkom *Analýza práva na osobnú slobodu na vybranom trestnom prípade*. Druhé miesto získala **Bc. B. Rafajdusová**, tretie **Bc. F. Faragó**.

V sekcii teórie práva, ústavného a rímskeho práva sa na 1. mieste umiestnila študentka 2. ročníka II. stupňa štúdia **Bc. K. Kuklová** s príspevkom *Čo sa pokazilo pri kreácii sudcov Ústavného súdu SR*. Druhé miesto získali ako spoluautori **Bc. M. Martišková** a **Bc. D. Fabian**, tretia bola **Bc. M. Vieriková**.

Všetci umiestnení študenti získali od právnickej fakulty a sponzorov ELSA Trnava vecné ceny vo forme kníh a zľavových poukazov na knihy. Okrem toho budú ich príspevky, rovnako ako príspevky ostatných, neumiestnených študentov a tiež diskutujúcich publikované v zborníku, ktorý bude ešte v tomto roku vydaný v elektronickej forme a zverejnený na internetovej stránke Právnickej fakulty TU. Veľkú vďaka si zaslúžia členovia poroty v každej zo sekcií, ktorými boli vyučujúci fakulty, doktorandi, pričom v každej z porôt bol jeden študent: Bc. A. Keseg, Bc. L. Vráblová, Bc. M. Nyári a L. Ladecská. V neposlednom rade aj pani dekanica doc. JUDr. Mgr. A. Olšovská, PhD., a pani prodekanica JUDr. Z. Nevolná, PhD. Vysoká úroveň príspevkov svedčí o ťažkej úlohe poroty pri zostavovaní poradia v jednotlivých sekciách a výbere víťazov.

Lenka Vráblová

Vyšiel šiesty zborník *Fons Tyrnaviensis*

MANÁK, Marián – ŽAŽOVÁ, Henrieta (Eds.). *Fons Tyrnaviensis VI*. Trnava : Ústav dejín Trnavskej univerzity v Trnave, 2015, 179 s.

Ústav dejín TU vydal v poradí už šiesty zborník *Fons Tyrnaviensis VI*. Príspevky sú v ňom rozdelené podľa obsahu do štyroch častí. V prvej, venovanej univerzitným slávnostiam, sú bližšie predstavení laureáti cien Martina Palkoviča a Antona Hajduka v rokoch 2013 – 2015. Rovnako sú tu uverejnené i laudácie nositeľov čestného titulu Dr. h. c., ako aj prejavy z odovzdávania ocenení

profesor emeritus. Publikované sú aj prejavy a príhovory z významných univerzitných slávností ako inaugurácia dekana FZaSP a oslavy 20. výročia založenia fakulty v roku 2014. Z podujatí uskutočnených v roku 2015 sú zverejnené scenáre a príhovory z osláv 380. výročia historickej TU, spojeného s inauguráciou rektora prof. doc. JUDr. Mareka Šmida, PhD., ďalej zo spomienkového večera na počesť Dr. h. c. Hadriána Radvániho, z odovzdávania Zlatej medaily TU, z promócií

absolventov Univerzity tretieho veku a tiež príhovory z inaugurácie dekana TF TU.

Druhá časť zborníka ponúka štyri štúdie. Prvý príspevok približuje cestu k založeniu pôvodnej TU na základe záznamu v denníku jej prvého rektora Juraja Dobronockého. Druhá štúdia obsahuje postrehy a dojmy z Trnavy i TU tak, ako ich zachytil cestovateľ František Xavier de Feller v rokoch 1765 – 1766. Tretí príspevok bližšie oboznamuje čitateľov so zberateľskou mincou, ktorá bola venovaná pamiatkovej rezervácii Trnavy, a medailou vyhotovenou pri príležitosti 350. výročia založenia TU. Posledná štúdia sa zaoberá odbojom v Trnavskom okrese počas druhej svetovej vojny.

V materiáloch a správach tretej časti zborníka sa J. Šimončíč vracia k téme údajného návrhu na zriadenie katedry slovenčiny na historickej TU. Tiež sú tu zachytené spomienky bývalého ministra školstva J. Pišúta na vznik súčasnej TU a prvé roky jej existencie. H. Žažová približuje podujatie k 100. výročiu nedožitého narodenín popredného historika a archivára Vendelína Jankoviča, ktoré sa uskutočnilo v jeho rodnom Cíferi.

V záverečnej časti sú uverejnené dve recenzie na katalógy z výstav, ktoré boli prezentované v Univerzitnej knižnici Univerzity Eötvösa Loránda v Budapešti. Prvá výstava sa týkala kníh, ktoré pôvodne vlastnil ostrihomský arcibiskup, kardinál Peter Pázmaň; druhá výstava predstavila začiatky európskej i uhorskej astronómie od 15. do začiatku 19. storočia.

H. Ž.

Do univerzitnej knižnice zavítala príroda

Svetový deň vtáctva si 1. apríla pripomíname už od roku 1900. Počiatok osláv tohto dňa teda siaha až do čias rakúsko-uhorskej monarchie. Založil ho slovenský prírodovedec Oto Herman.

Na tento sviatok reflektovala Katedra biológie Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity, ktorá v spolupráci s Univerzitnou knižnicou TU pripravila 4. apríla pre všetkých záujemcov vtáčie popoludnie. Stalo sa tak vďaka profesorovi Alfrédovi Trnkovi a jeho prednáške Vtáky a ich ochrana na Slovensku.

Profesor Trnka je vedúcim spomínanej katedry biológie, vedecky sa venuje ornitológii, najmä ekológii močiarnych druhov vtákov. Pracuje v početných ochranárskych organizáciách a je autorom viacerých vedeckých publikácií, z ktorých tri najnovšie na tomto podujatí aj predstavil. Sú to: *Chránené vtáčie územia Slovenska*, *Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov* a *Ornitológická príručka*.

Zaujímavý a bohatý svet operencov vyprovokoval poslucháčov k početným otázkam. Všetci sa zhodli na tom, že v zoznamovaní sa s prírodou treba určite pokračovať, takže na ďalšie zaujímavé rozprávanie sa môžete tešiť už odteraz.

Zuzana Martinkovičová

Profesor Alfréd Trnka

Vyhovujúcejšie priestory pre registratúru univerzity

K neoddeliteľnej súčasť každej univerzity patria i dokumenty, ktoré pochádzajú z jej činnosti. Správne vybavenie žiadostí/podaní od ich príchodu do organizácie až po uloženie do *archívu* metodicky riadi správa *registratúry*. Táto nie veľmi známa súčasť univerzity zabezpečuje evidovanie, tvorbu, ukladanie, ochranu registratúrnych záznamov, prístup k nim a spôsob ich vyradovania. Správu registratúry upravujú všeobecne záväzné právne predpisy, z ktorých najdôležitejší je zákon č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov, ďalej je to aj zákon na ochranu osobných údajov, zákon o ochrane utajovaných skutočností, vyhláška o administratívnej bezpečnosti a pod.

Organizačný útvar organizácie, ktorý organizuje a zabezpečuje v stanovených termínoch preberanie spisov z jednotlivých útvarov univerzity, ich evidovanie, označovanie a ukladanie, bezpečnú úschovu a všestrannú ochranu, operatívne využívanie, ako aj hodnotenie a vyradovanie spisov, má v správe registratúrne stredisko. V ňom sa uchovávali dokumenty – t. j. registratúrne záznamy po dobu lehoty uloženia, ktorá závisí od typu a obsahu dokumentu. Dokumenty pochádzajúce z činnosti pôvodcu registratúry (univerzity, resp. fakúlt) môžu byť navrhnuté na vyradenie až po uplynutí ich prevádzkovej potreby alebo spomínanej lehoty uloženia dokumentov (zvyčajne 5 – 10 rokov), stanovenej v Registratúrnom poriadku Trnavskej univerzity. Ten okrem iného zohľadňuje aj osobitné právne predpisy (napr. lehoty uloženia účtovných dokumentov upravuje zákon o účtovníctve č. 431/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov a pod.). Pred vyradením dokumentov je Trnavská univerzita povinná oznámiť túto skutočnosť príslušnému štátnemu archívu, ktorým je v tomto prípade Štátny archív v Trnave. Žiadosť sa vykonáva formou návrhu na vyradenie, v ktorom sa uvádza názov vecnej skupiny registratúrnych záznamov (dokumentov), počet uložených jednotiek a časové rozpätie vzniku registratúrnych záznamov (dokumentov) navrhovaných na vyradenie, ako aj skutočnosť, že uplynula ich lehota uloženia a nie sú potrebné na ďalšiu činnosť pôvodcu. Pri dokumentoch rozlišujeme dva typy, a to dokumenty so znakom hodnoty „A“ a bez znaku hodnoty „A“. Prvý typ je po odsúhlasení vyradenia štátnym archívom fyzicky zlikvidovaný, zatiaľ čo dokumenty, ktoré majú trvalú hodnotu („A“), sú po vyradení presunuté do archívu.

Trnavská univerzita má ako jedna z mála inštitúcií zriadený vlastný archív. Funkciu archivára vykonáva PhDr. Marián Manák, PhD., ktorý je súčasne aj riaditeľom Ústavu dejín TU. V archíve TU sa nachádzajú dôležité dokumenty ako zriaďovacia listina Trnavskej univerzity a zákon SNR z 25. 3. 1992 o zriadení TU, zriaďovacia listina Fakulty ošetrovateľstva a sociálnej práce TU (terajšia FZaSP), Pedagogickej fakulty TU,

Fakulty humanistiky TU (FF TU), Teologického inštitútu sv. Alojza SJ na Slovensku pri TU (terajšia Teologická fakulta TU), Právnickej fakulty TU a mnohé iné významné dokumenty týkajúce sa histórie Trnavskej univerzity, ale aj dokumenty zo súčasného obdobia. Registratúrne stredisko a archív Trnavskej univerzity sa nachádzajú v hlavnej budove na Hornopotočnej 23 v Trnave a sú jediným miestom, kde sa centrálnie sústreďujú dokumenty zo všetkých fakúlt a súčastí univerzity. Vzhľadom na veľké množstvo vyprodukovanej písomnej agendy univerzity, z ktorej najväčšiu časť tvoria osobné spisy študentov, bolo potrebné zabezpečiť väčšie vyhovujúcejšie priestory na ukladanie a trvalé uloženie dokumentov. Na tieto účely bola v roku 2015 vyčlenená ďalšia miestnosť, ktorá bola v decembri 2015 vybavená novými kompaktnými regálmi (pozri foto). V súčasnosti sa pracuje na zlepšení technického zabezpečenia a vybavenia registratúrneho strediska a archívu, aby mohli byť k dispozícii študentom a verejnosti.

Katarína Petrašovičová

Právne postavenie duchovných

Ústav pre právne otázky náboženskej slobody Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave zorganizoval 18. marca 2016 na pôde fakulty vedecké kolokvium s medzinárodnou účasťou pod názvom *Právne postavenie duchovných*. Podujatie otvorila dekanica fakulty doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., ktorá zdôraznila dôležitosť traktovanej témy najmä z pohľadu verejného práva. Účastníci kolokvia z oblasti konfesného, kánonického, pracovného a správneho práva sa venovali otázkam súvisiacim so statusom duchovných a ich pôsobením v rôznych sektoroch spoločenského života. Neobišli ani historické súvislosti, skúsenosť s obdobím neslobody, problematiku postavenia vojenských, väzenských a nemocničných kaplánov, najmä na Slovensku a v Českej republike. Záujem vyvolala aj téma trestnoprávnej zodpovednosti duchovných a administratívno-právneho postavenia duchovných a náboženských subjektov. Najviac diskutovanou bola téma pracovnoprávneho postavenia a odmeňovania duchovných cirkví a náboženských spoločností.

Michaela Moravčíková

Študentská rada TU s ambicióznymi plánmi

Po dvadsiatich štyroch rokoch od obnovenia Trnavskej univerzity sa na jej pôde ustanovila prvá študentská organizácia určená pre všetkých poslucháčov našej univerzity. Študentská rada Trnavskej univerzity vznikla v decembri minulého roka na XII. riadnom zasadnutí Akademického senátu TU, no prípravné práce a diskusie o podobe tohto študentského orgánu sa začali ešte počas letného semestra akademického roka 2014/2015. Počas zimného semestra akademického roka 2015/2016 sa zopár aktívnych študentov našej univerzity zamyslelo nad tým, prečo naša univerzita nemá širší študentský reprezentačný orgán, aký má napríklad susedská Univerzita sv. Cyrila a Metoda alebo Ekonomická univerzita v Bratislave. Tieto univerzity sa od vzniku svojich študentských orgánov stali živšími študentskými priestormi. Členovia študentských rád sú, vďaka tomu, že sami sú študenti, schopní pochopiť problémy ostatných spolužiakov, následne ich tlmočiť vedeniu univerzity a efektívne pracovať na riešeníach. Po tom, ako sa dali dokopy všetci tí, ktorých nápad zaujal a prejavili snahu zlepšiť študentské prostredie našej univerzity, udalosti nabrali rýchly spád. Celý proces významnou mierou podporil aj súčasný rektor Trnavskej univerzity profesor Marek Šmid.

Momentálne sú členmi Študentskej rady Trnavskej univerzity štrnásť študenti našej univerzity, pričom každá z našich fakúlt má v tomto orgáne svoje zastúpenie. Za filozofickú fakultu sú v rade prítomní Jana Mišeková, Adrián Kobetič, Matúš Lukačovič a Ľubomír Šottník. Právna posila z právnickej fakulty pozostáva z Karolíny Kabátovej a Kataríny Galajdovej. Naš tím tiež dopĺňajú budúci učiteľia z pedagogickej fakulty, menovite Michaela Uhorskajová, Dagmara Blažková, Mária Vagalová a Tomáš Sedalík. Fakultu zdravotníctva a sociálnej práce reprezentujú Alica Štiglicová a Jakub Miklovič a celú našu aktuálnu zostavu uzatvárajú Simona Bagalová a Róbert Tóth z teologickej fakulty.

Naším hlavným cieľom, najzásadnejšou filozofiou novovzniknutej študentskej iniciatívy je kultivácia študentov. Členovia rady sa zhodujú v tom, že študent by nemal počas štúdia len sedieť nad učebnicami a pasívne vnímať dianie okolo seba. Univerzitná pôda má byť prvým významným priestorom, v ktorom by sa mal študent aktívne zaujímať o veci verejné, zapájať sa do združení, angažovať sa a snažiť sa aktívne riešiť alebo minimálne tlmočiť svoje problémy zodpovedným osobám. Ak si tento zvyk študent osvojí počas štúdia, tak si ho s veľkou pravdepodobnosťou preniesie do mimoškolského prostredia a stane sa plnohodnotnou súčasťou občianskej spoločnosti.

Druhou dôležitou myšlienkou je budovanie univerzitnej príslušnosti. Vzťah študentov k svojej fakulte a univerzite sa v mnohých prípadoch zredukoval len na proces

prijímania. Na zahraničných univerzitách sa študenti hrdo hlásia k svojej alma mater, a to počas, ale aj po ukončení štúdia. Podobné myslenie by Študentská rada TU formovala medzi študentmi našej univerzity. Veríme, že to dosiahneme aj takými krokmi, ako je vydávanie študentského časopisu, v ktorom by sme chceli študentom priblížiť dianie na fakultách a celej univerzite. Súčasťou študentského časopisu budú tematické články od študentov jednotlivých fakúlt, prinesieme rozhovory so zaujímavými absolventmi, ale taktiež so súčasnými talentovanými študentmi či s našimi pedagógmi. V časopise nájde čitateľ zaujímavé články týkajúce sa histórie Trnavskej univerzity. V rámci myšlienky budovanie občianskej spoločnosti sa v časopise dočítate o orgánoch academickej samosprávy na našej univerzite, ale aj na celom Slovensku. Významnú časť každého vydania poskytneme umeleckej tvorbe našich študentov, či už pôjde o fotografie, maľby, poéziu alebo prózu.

Svojou návštevou nás poctil aj pán rektor

Tematicky orientované kluby sú naším ďalším cieľom. V blízkom čase plánujeme otvoriť niekoľko študentských klubov. Medzi nimi nebude chýbať debaťný klub. V súlade s našou filozofiou kultivácie študentov je debaťný klub miestom, kde sa študenti môžu zdokonaľiť vo verejnom vystupovaní, naučiť sa správne a logicky argumentovať a viesť debatu na vysokej úrovni. Medzi ďalšie pravidelné kluby plánujeme zaradiť literárny klub a filmový klub, ktorý bude združovať filmových fanúšikov.

Študentská rada bude organizovať rôzne kultúrne, vzdelávacie, spoločenské a športové podujatia. Medzi ne môžeme rátať prednášky a vedecké konferencie najrôznejšieho charakteru, ale aj diskusie týkajúce sa rôznych tém. Myslíme taktiež na spoločenský život študentov Trnavskej univerzity, a preto chceme spoluorganizovať plesy a beanie pre našich študentov. Veľkú pozornosť budeme venovať aj športovej sebarealizácii, kde sa pre to otvárajú mnohé možnosti – napríklad medzifakultné či medziuniverzitné súťaže.

Aby sme mohli naše akcie organizovať pre študentov, je potrebné, aby o nás najprv vedeli. Práve preto sme

zorganizovali našu prvú akciu, ktorou sme sa chceli dostať do širšieho povedomia univerzity. Podujatie s názvom „Káva za tvoj názor!“ sa konala v 1. marca v priestoroch filozofickej, právnickej a pedagogickej fakulty. Naši členovia rozdávali všetkým okoloidúcim kávu, prípadne kakao a záložky s naším logom a kontaktnými informáciami. Všetkým študentom, pedagógom i zamestnancom školy, ktorí sa pri nás zastavili, sme prezentovali naše ciele, plány, našu filozofiu a predstavy o práci a zmysle našej organizácie. Študenti sa mohli anonymne na čistom papieri vyjadriť k svojej fakulte alebo k celej univerzite. Záujem o toto podujatie bol väčší ako naše najsmelšie očakávania. Pozitívne ohlasy a rozhovory s mnohými študentmi nás motivovali pokračovať ešte usilovnejšie v našej práci.

Svojou návštevou nás poctil aj pán rektor, ktorého sme po náročnom dni ponúkli čerstvou kávou a darovali mu tričko s naším logom.

Študentská rada Trnavskej univerzity, samozrejme, nedokáže zrealizovať všetky svoje ambiciózne plány sama, a preto potrebuje pomoc študentov. Víťame každého, kto má záujem zlepšovať študentské prostredie na našej univerzite. Ak by ste sa chceli k Študentskej rade Trnavskej univerzity pridať, môžete tak urobiť pomocou online dotazníka, ktorý nájdete na našej facebookovej stránke. V prípade akýchkoľvek otázok nás môžete kontaktovať správou na facebooku, alebo e-mailom na adrese: studentskarada.truni@gmail.com.

Eubomír Šottník

Plavecký hrad ĎA potrebuje!

Takto znela výzva adresovaná všetkým študentom a zamestnancom Právnickej fakulty Trnavskej univerzity. Iniciátorkou myšlienky aktivizovať študentov a zamestnancov na dobrovoľnícku činnosť, ktorá spočívala v pomoci pri obnove Plaveckého hradu, bola dekanka právnickej fakulty doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD. S pomocou študentov z Európskeho združenia študentov práva (ELSA Trnava), ktorí výzvu šírili medzi spolužiakov, sa na výlet pod mottom „Plavecký hrad ĎA potrebuje!“ prihlásilo celkom 45 študentov a zamestnancov fakulty, ktorí naplnili celý autobus. Dobrovoľnícka činnosť sa uskutočnila v piatok 22. apríla priamo za hradbami od začiatku 18. storočia neobývanej pevnosti. Keďže sa Plavecký hrad nachádza na skale a je obklopený malokarpatskými lesmi, po výstupe naň sa nám naskytl široký výhľad na Záhorskú nížinu. Aj takýmto symbolickým spôsobom sme si uctili *Deň Zeme*, ktorý pripadol na deň nášho výletu.

Po prehliadke celého hradu sme sa s chuťou pustili do práce. Prvou našou úlohou bolo odstrániť vegetácie na kopách potrebného stavebného materiálu, ktorý pochádzal priamo z múrov hradu. Pri tejto práci boli pracovné rukavice, záhradné nožnice či píly a sekery nevyhnutnou pomôckou. Po odstránení buriny sme vytvorili ľudskú reťaz, ktorej cieľom bol prenos kameňov na miesto

výkonu práce profesionálnych stavebníkov, ktorí na stavbu hradných múrov používajú dobové techniky. Počas niekoľkých hodín práce na hrade sme sa navzájom zblížili a rozprávali o témach nielen z oblasti práva. Fakultná aktivita zaujala aj médiá a priamo na hrade nás navštívila televízia. Na ich zvedavé otázky odpovedala pani dekanka fakulty, ako aj JUDr. Ján Drgo, PhD., a študenti, ktorých prácu nakrútila a odvysielala vo večernej spravodajskej relácii. S odpracovanými hodinami prichádzal aj hlad a únava, a tak sme prácu ukončili. Oázu odpočinku sme našli v lese pod hradom, kde bolo vybudované ohnisko. Tam nás už čakal Mgr. Marek Káčer, PhD., s pripravenými špekáčikmi a slaninou. V táborisku sme neodolali ani iným pochúťkam, ktorými nás prekvapila pani dekanka, inak rodáčka z Plaveckého Podhradia, pani prodekanka a páni prodekani fakulty. Po ďalšom vydarenom výlete (9. apríla 2016 sme absolvovali výstup na hrad Dobrá voda) sme ostali plní očakávania a dopytu po ďalšom objavovaní krás Slovenska, o ktorom vás budeme informovať. Aj touto cestou sa chceme ako študenti právnickej fakulty poďakovať vedeniu fakulty za ich čas (veľakrát nad rámec povinností), ktorý nám študentom venujú, a aj tým sa pre nás stávajú inšpiráciou.

Petra Lukáčiková

Účastníci brigády na Plaveckom hrade. Foto: Filip Jurovatý

Osobnosti poctené Cenou Martina Palkoviča

Doc. akademická maliarka VERONIKA RÓNAIOVÁ pedagogicky pôsobí na Katedre pedagogiky výtvarného umenia Pedagogickej fakulty TU, žije a tvorí v Bratislave. Po stredoškolských štúdiách na ŠUP absolvovala štúdium na VŠVU, oddelení voľnej grafiky a knižnej ilustrácie, u Oresta Dubaya. Habilitovala sa na Vysokej škole umeleckého priemyslu v Prahe (2002).

Veronika Rónaiová má za sebou účasť na desiatkach kolektívnych i samostatných výstav doma, ale aj v zahraničí (Francúzsko, Poľsko, Česko, Nemecko, Maďarsko, Taliansko či bývalá Juhoslávia). Samostatné expozície reprezentujú predovšetkým výstavy konané v Trnave a Bratislave, ale takisto v Žiline, Dunajskej Strede či v Košiciach. V zahraničí sa predstavila so svojím dielom najčastejšie v Česku (Praha, Brno, Ostrava a iné). Vystavuje od roku 1977, v tom roku získala aj štipendium L. Fullu. V jej tvorbe dominovala maľba, do ktorej v 90. rokoch vstupuje mechanizmus či technika citátu a autocitátu. Sumár jej individuálnych výstav i jej participácia na kolektívnych výstavách predstavujú nesmierne rozsiahly a obsahom bohatý katalóg.

Okrem umeleckých aktivít treba vysoko vyzdvihnúť aj jej pedagogickú a organizačnú činnosť na katedre pedagogiky výtvarného umenia. Doc. Veronika Rónaiová je spolugarantkou študijného programu učiteľstvo výtvarného umenia v kombinácii. Jej hlavnými predmetmi sú ateliér maľba 1 a 2, na ktorých oboznamuje študentov s rôznymi podobami maliarskeho média v kontexte súčasných poznatkov o fenoméne maľby.

Mnohé práce doc. Veroniky Rónaiovej sa stali cenou súčasťou súkromných zbierok doma i v zahraničí. Zastúpené sú aj v Slovenskej národnej galérii, Galérii mesta Bratislavy, Galérii Jána Koniarka v Trnave, v Nitrianskej galérii, v Galérii Miloša Alexandra Bazovského v Trenčíne a v mnohých iných zbierkach, ich výpočet pokrýva takmer všetky väčšie galérie na Slovensku.

O jej talente a pracovnej húževnatosti, ktoré prerástli hranice Slovenska, svedčí aj množstvo udelených cien a uznaní. V roku 2001 získala Ocenenie ex aequo na medzinárodnej výstave Trienále akvarelu. Z Prahy si v roku 2005 priniesla 2. miesto v Medzinárodnej maliarskej súťaži Nadácie BARCELO. Na Medzinárodnom bienále kresby v Plzni v roku 2012 získala ocenenie Maďarského združenia grafikov.

Cenu Martina Palkoviča udelili doc. akad. maliarke Veronike Rónaiovej za vynikajúce výsledky v pedagogickej práci.

Prof. PhDr. PAVOL PETRUF, DrSc., je absolventom Filozofickej fakulty UK v Bratislave, tu vyštudoval aprobáciu francúzština – dejepis. Na Katedre histórie Filo-

Laureáti Ceny Martina Palkoviča – zľava: prof. József Kulisz, prof. Jana Levická, prof. Pavol Petruf a doc. akad. maliarka Veronika Rónaiová. Foto: Mária Dobšovič

zofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave sa venuje problematike najnovších slovenských a všeobecných dejín, medzinárodným vzťahom a diplomacii.

Prof. Pavol Petruf vykonával funkciu garanta na katedre histórie. Posledné dva roky pôsobil na funkčnom mieste profesora na katedre politológie. Prednáša najnovšie všeobecné dejiny, špeciálne prednášky o vzťahoch Československa a Francúzska v období rokov 1918 – 1939, o etiópskej vojne a o Marshallovom pláne.

Angažoval sa vo viacerých domácich i medzinárodných projektoch (napríklad v spolupráci s Historickým ústavom Akadémie vied Českej republiky či ako hlavný riešiteľ viacerých vedeckých projektov VEGA). Je členom rôznych vedeckých a odborných zoskupení: habilitačnej komisie pre habilitácie na Univerzite Komenského v Bratislave; medzinárodného výboru organizácie L'association des Amis de Maurice Baumont; redakčnej rady *Historického časopisu*; redakčnej rady časopisu *História*; Slovenskej historickej spoločnosti.

Pri príležitosti Dňa učiteľov prevzal prof. PhDr. Pavol Petruf, DrSc., na slávnostnej akademii dňa 27. marca 2014 z rúk rektora Trnavskej univerzity prof. doc. JUDr. Mareka Šmida, PhD., Cenu Antona Hajduka.

Okrem spomínaných vedeckých a odborných kvalít bola prof. PhDr. Pavlovi Petrufovi, DrSc., udelená Cena Martina Palkoviča tiež ako akt ocenenia jeho pedagogických aktivít a ľudských kvalít. Akademická obec, kolegovia a študenti tak vyjadrili vďaka za obetavosť a nezištnosť pri vedení kvalifikačných prác.

Prof. PhDr. JANA LEVICKÁ, PhD., pôsobí na FZaSP TU od roku 2006 ako mimoriadna profesorka v odbore sociálna práca. V rokoch 2004 – 2008 vykonávala funkciu prodekanu pre študijné záležitosti.

Profesionálna dráha prof. Jany Levickej je spojená so školstvom a sociálnymi službami od roku 1991. Začala pracovať ako vedúca výchovy, neskôr ako metodička pre výchovno-vzdelávací úsek na Ministerstve práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Habilitovala sa v roku 2003 na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce v Trnave, v Ružomberku na Katolíckej univerzite získala v roku 2010 titul profesor v odbore sociálna práca.

V jej teoreticko-odbornom zornom poli sú najmä otázky sociálnej práce, zaoberá sa teóriou a metódami sociálnej práce, intervenciou v rozvodovom procese, krízovou intervenciou a poradenstvom. Je autorkou siedmich monografií a mnohých ďalších vedeckých publikácií, vydaných v domácich i zahraničných vydavateľstvách.

O jej odbornom profile a erudovanosti svedčí aj množstvo funkcií a členstiev vo vedeckých, odborných a profesijných spoločnostiach. Okrem členstva vo Vedeckej rade Trnavskej univerzity je tiež členkou Vedeckej rady Univerzity v Hradci Králové. Od roku 2002 je členkou ECXPRESS-u – medzinárodnej asociácie pre vzdelávanie v sociálnej práci, členkou pracovnej skupiny pre tvorbu zákona o sociálnej práci a členkou Rady pre probáciu a mediáciu pri SR. S Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR spolupracuje i v iných oblastiach – je členkou odbornej komisie pre sociálno-právnu činnosť ŠIOV a tiež členkou odbornej komisie pre spoločenské vedy, pedagogiku, lingvistiku, ktorá slúži ako poradný orgán Rady agentúry na podporu vedy a techniky.

Prof. Jana Levická je tiež zodpovednou riešiteľkou mnohých projektov (Tempus, VEGA), v súčasnosti spolu s odborným tímom rieši APVV projekt *Identita sociálnej práce v kontexte Slovenska*.

Cenu Martina Palkoviča udelili prof. PhDr. Jane Levickej, PhD., za zásluhy a rozvoj odboru sociálna práca na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity

Prof. Dr. hab. JÓZEF KULISZ SJ patrí k popredným a dlhoročným pedagógom Teologickej fakulty TU. Tento významný poľský jezuitský teológ je širokej verejnosti známy ako obhajca ľudských práv; už za totalitného režimu a aj neskôr po jeho páde vytrvalo bojoval o kvalitu teológie.

Od r. 1976 pôsobil na Teologickej fakulte Bobolanum vo Varšave v rôznych funkciách – od odborného asistenta cez prodekana až po dekana fakulty. Tu získal v roku 1994 aj titul profesor. V r. 2001 ako profesor fundamentálnej a dogmatickej teológie začína svoje účinkovanie na Teologickej fakulte Trnavskej univerzity.

Prof. Dr. hab. Józef Kulisz SJ je jedným z najlepších znalcov diela Piera Teilharda de Chardin v Poľsku. Počas svojho aktívneho pôsobenia na Slovensku toto po-

znanie ďalej prehľboval a odovzdával nielen mnohým študentom teológie, ale aj širšej odbornej verejnosti. Vo svojom vedeckom bádání, ktoré je zviazané s fundamentálnou teológiou, sa špecializuje na antropológiu a kristológiu Teilharda de Chardin, ale zaujíma ho aj oblasť teológie kultúry a teológie náboženstva. Vo svojich vedeckých publikáciách poukazuje na to, ako náboženstvo vstupuje do štruktúry ľudského vedomia prostredníctvom spoznávania jej konečnosti. Náboženstvo pokladá priam za biologickú nevyhnutnosť ľudskej existencie.

Aktivity prof. Dr. hab. Józefa Kulisza SJ však majú i širší rámec: pracuje ako neúnavný organizátor, pedagóg i publicista. Pôsobí zároveň ako garant odboru katolícka teológia, toto jeho pôsobenie umožnilo rozvinúť doktorandské štúdium a následne aj habilitácie a inauguracy v odbore katolícka teológia. Od r. 1992 vytrvalo podporoval transformáciu Teologického inštitútu sv. Alojza ALOISIANUM na teologickú fakultu. Pre študentov Aloisiana vydal v roku 1995 študijný text *Ježiš Kristus v dejinách*, v roku 2004 publikoval spolu s doc. PhDr. Zlaticou Plašienkovou, CSc., v slovenčine knihu *Na ceste s Teilhardom de Chardin*. Ako člen redakčnej rady sa výrazne podieľa aj na vydávaní *Teologického časopisu* Teologickej fakulty TU.

Pôsobenie prof. Dr. hab. Józefa Kulisza SJ vo vedeckej rade Teologickej fakulty TU podstatne prispelo k tomu, že fakulta sa stala v pomerne krátkom čase štandardnou fakultou so všetkými oprávneniami a že bola nezávislou rankingovou a ratingovou agentúrou ARRA v tomto roku už tretíkrát hodnotená ako najlepšia zo slovenských teologických fakúlt.

Cenu Martina Palkoviča prof. Dr. hab. Józefovi Kuliszovi SJ udelili za dlhoročnú vynikajúcu pedagogickú prácu.

Prof. JUDr. HELENA BARANCOVÁ, DrSc. je univerzitnou profesorkou v študijnom odbore pracovné právo od roku 1997. Ako prvá profesorka v tomto odbore v Slovenskej republike sa zaslúžila o budovanie a rozvíjanie medzinárodnej a európskej dimenzie pracovného práva. Osobne sa podieľala na všetkých prípravných prácach novovzniknutej Právnickej fakulty TU. Od roku 2007 až do vlnajška pôsobila vo funkcii jej dekanky, teraz vedie katedru pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia. Pravidelne organizuje významné medzinárodné vedecké konferencie zamerané na oblasť pracovného práva, je zodpovedná riešiteľka, resp. spoluriešiteľka vedeckovýskumných úloh VEGA, KEGA a APVV.

Jej publikačná činnosť má v slovenskej pracovnoprávnej literatúre dominantné postavenie. Obsahuje knižné domáce či zahraničné publikácie, množstvo vedeckých monografií, štúdií a odborných článkov zameraných na pracovné právo a jeho harmonizáciu s pracovným právom EÚ. Ťažiskom jej vedeckého záujmu je riešenie nových problémov právneho postavenia zamestnávateľa v európskom priestore, základné ľudské práva a etické problémy pracovnoprávných vzťahov a sociálna náuka katolíckej cirkvi, flexibilita a flexicurita pracovného práva.

Prof. H. Barancová je zakladateľkou, bývalou predsedníčkou a v súčasnosti podpredsedníčkou Spoločnosti pre pracovné právo a sociálne zabezpečenie SR, ktorá je súčasťou Medzinárodnej spoločnosti pre pracovné právo a sociálne zabezpečenie. Aktívne spolupracuje s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Je autorkou viacerých expertíz, národných správ pre OECD a Medzinárodnú spoločnosť pre pracovné právo a právo sociálneho zabezpečenia, ako aj správ pre potreby svetových a európskych kongresov pracovného práva a práva sociálneho zabezpečenia za SR.

Za doterajšiu prácu jej udelili v r. 1997 Zlatú medailu Právnickej fakulty UK v Bratislave a v r. 2006 Pamätnú medailu Právnickej fakulty TU. V r. 2008 dostala Cenu podpredsedu vlády a ministra školstva za vedu a techniku v kategórii celoživotné zásluhy v oblasti vedy a techniky. V ďalšom roku získala v súťaži Literárneho fondu prémie za II. miesto za výnimočný vedecký ohlas na jedno dielo v kategórii spoločenské vedy za prácu *Slovenské a európske pracovné právo*. V rámci oceňovania v súťaži Vedec roka SR 2009 jej bolo udelené Čestné uznanie za tvorbu a rozvíjanie medzinárodného a európskeho rozmeru pracovného práva SR. V marci 2011 si z rúk povereného rektora Trnavskej univerzity prevzala Cenu Antona Hajduka na vynikajúce výsledky v tvorivej činnosti a v tom istom roku jej redakčná rada časopisu *Justičná revue* udelila Cenu Karola Planka za rok 2010. V r. 2011 získala dve ocenenia Literárneho fondu – prémie za trojročný vedecký ohlas (II. miesto v kategórii spoločenské vedy) a Prémie za vedeckú a odbornú literatúru za rok 2010 v kategórii spoločenské vedy za prácu *Európske pracovné právo: flexibilita a bezpečnosť pre 21. storočie*.

V októbri 2012 jej rektor TU udelil Pamätnú medailu pri príležitosti 20. výročia obnovenia činnosti Trnavskej univerzity v Trnave. V roku 2014 získala ocenenie rektora TU za vynikajúce výsledky v publikačnej činnosti a ocenenie za vynikajúce výsledky vo vedeckých projektoch. Tohtoročnú Cenu Martina Palkoviča jej udelili za vynikajúci systematický rozvoj právnej vedy v oblasti pracovného práva a za vynikajúce výsledky v pedagogickej práci.

Spracovala M. G.
Foto: Michaela Moravčíková

International Women of Courage pre JUDr. Z. Številovú

Členka Katedry medzinárodného práva a európskeho práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave JUDr. Zuzana Številová, predsedníčka Ligy za ľudské práva, si 29. marca 2016 vo Washingtone D. C. z rúk ministra zahraničných vecí Spojených štátov amerických Johna Kerryho prevzala ocenenie *International Women of Courage*. Zaradila sa medzi štrnásť ocenených žien z celého sveta a je prvou Slovenkou, ktorá toto ocenenie získala.

Cena *International Women of Courage* sa udeľuje ženám za výnimočnú odvahu a líderstvo pri obhajovaní ľudských práv, za úsilie o zrovnoprávnenia žien alebo za prínos k sociálnemu pokroku, pričom sú tieto ženy často vystavené bezpečnostným rizikám. JUDr. Zuzana Številová bola vyznamenaná za jej veľké osobné nasadenie v boji za práva utečencov a migrantov, od ktorého ona ani celý tím Ligy za ľudské práva neupustili ani počas eskalácie migračnej a utečeneckej krízy. Vo svojom príhovore v rámci slávnostnej ceremónie povedala: „Úprimne verím, že je našou morálnou povinnosťou zabezpečiť, aby sa s utečencami a migrantmi zaobchádzalo s rešpektom a úctou a aby mohli užívať svoje práva, nájsť bezpečie a čo najskôr pokračovať vo svojom bežnom živote. Nepotrebujeme na to veľa. Všetky nástroje a prostriedky máme k dispozícii, a niekedy stačí len malá skupina pozorných a odhodlaných občanov na to, aby sme dosiahli zmenu.“

JUDr. Zuzanu Številovú prijal 2. mája 2016 aj prezident Slovenskej republiky Andrej Kiska, ktorý ocenil jej úsilie v práci s utečencami a zblahoželal jej k získaniu prestížneho ocenenia. Vedenie Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave spoločne s kolegami sa úprimne teší z ocenenia pani doktorky Številovej a zo srdca jej blahoželá.

Michaela Moravčíková
Foto: František Hanušiak

JUDr. Zuzana Številová

Kolko fakúlt mala Trnavská univerzita?

Azda každý učiteľ či študent Trnavskej univerzity dnes vie, že v súčasnosti má univerzita päť fakúlt: k dvom zakladajúcim – pedagogickej a fakulte humanistiky/filozofickej fakulte (1992) postupne pribudli fakulta zdravotníctva a sociálnej práce (1994), teologická fakulta (1997) a napokon právnická fakulta (1998). Málokto však už vie, že okrem nich pôsobila pod hlavičkou Trnavskej univerzity – aj keď iba krátke obdobie – aj ďalšia fakulta. Hoci dnes ju s našou univerzitou už oficiálne nič nespája, má svoje nezastupiteľné miesto v jej dejinách.

Vznik novej fakulty pôvodne inicioval spišský sídelný biskup František Tondra, ktorý sa 15. februára 1995 obrátil listom na rektora TU so žiadosťou o zriadenie „Katolíckej pedagogickej fakulty“ v Ružomberku. Navrhovaná fakulta mala spadať pod Trnavskú univerzitu, ale cirkevná vrchnosť mala mať vo fakultnom štatúte zakotvené právo dohliadať na dodržiavanie jej katolíckeho ducha. Výsledkom rokovania zástupcov Konferencie biskupov Slovenska, mesta Ružomberka, predstaviteľov Trnavskej univerzity a jej pedagogickej fakulty dňa 18. marca 1995 bola dohoda o zriadení inštitútu, ktorý akreditáciu – na rozdiel od fakulty – vopred nepotreboval. Tak sa zrodil názov vedecko-pedagogického pracoviska s patrónom Ružomberka – *Pedagogický inštitút sv. Ondreja pri Trnavskej univerzite so sídlom v Ružomberku*.

Pôvodne mal inštitút sídliť v budove Diagnostického ústavu na Námestí A. Hlinku, ale po neúspešných rokovaniach s jej majiteľom navrhol magistrát mesta ako alternatívu budovu bývalej Mladej generácie na Žilinskej ceste, ktorá bola v správe firmy TEXICOM, š. p. S ňou bola nakoniec aj podpísaná zmluva o nájme priestorov. Vtedajší rektor TU Anton Hajduk so súhlasom biskupa F. Tondru a predsedu KBS biskupa Rudolfa Baláža 29. júna 1995 slávnostne vydal zriaďovaciu listinu Pedagogického inštitútu sv. Ondreja pri Trnavskej univerzite. Inštitút mal vyvíjať vedecko-pedagogickú činnosť s dôrazom na prípravu absolventov, ktorí by boli „jednak odborne lepšie formovaní, jednak ozdobení bezúhonnými a skutočne kresťanskými mravmi“. Na jeho čele stál riaditeľ, ktorého menoval rektor TU na základe výsledkov konkurzného konania a po súhlase KBS. Prvým riaditeľom sa stal prof. RNDr. Jozef Ďurček, CSc.

V roku 1996 Akademický senát Trnavskej univerzity schválil transformáciu pedagogického inštitútu na Katecheticko-pedagogickú fakultu sv. Ondreja v Ružomberku, no Akreditačná komisia vlády SR odmietla fakultu akreditovať a zaregistrovať s odôvodnením, že v rámci TU nemôžu pôsobiť dve fakulty s rovnakým zameraním (v rámci univerzity totiž existovala už teologická fakulta). Keďže vtedajší dekan Katecheticko-pedagogickej fakulty J. Ďurček jednoznačne odmietol

Zakladacia listina Pedagogického inštitútu sv. Ondreja pri Trnavskej univerzite so sídlom v Ružomberku

myšlienku začlenenia fakulty pod UCM v Trnave, ako jediné východisko sa napokon ukázalo jej zaradenie do zväzku Žilinskej univerzity, ktorá s uvedeným krokom súhlasila. S účinnosťou od 1. novembra 1997 tak Katecheticko-pedagogická fakulta sv. Ondreja v Ružomberku ukončila svoje krátke pôsobenie v rámci Trnavskej univerzity. Ani súčasťou Žilinskej univerzity však Katecheticko-pedagogická fakulta sv. Ondreja nezostala dlho, pretože od 1. júla 2000 na jej základoch vznikla samostatná Katolícka univerzita v Ružomberku.

Pre úplnosť je potrebné spomenúť ešte jednu málo známu skutočnosť z histórie obnovenej Trnavskej univerzity. Dňa 2. decembra 1998 bol na jej adresu doručený list z Teologického inštitútu J. Calvina so sídlom v Komárne so žiadosťou o jeho začlenenie medzi fakulty TU. Žiadosť bola predkladaná v mene vedenia Teologického inštitútu, ako aj v mene jeho nadriadeného orgánu – Predsedníctva synody Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku. Za inštitút list podpísal dekan PhDr. Ján Molnár a za predsedníctvo biskup Reformovanej kresťanskej cirkvi doc. ThDr. Géza Erdélyi. Vedenie univerzity však uvedenej žiadosti nevyhovelo. V tom čase – v roku 1998 – totiž Trnavská univerzita mala už jednu fakultu (teologickú) s podobným zameraním kreovaných a plne funkčnú, pričom práve z dôvodu duplicity bola rok predtým zo zväzku TU odčlenená – už spomínaná – Katecheticko-pedagogická fakulta sv. Ondreja. Aj z týchto dôvodov zostal počet fakúlt Trnavskej univerzity ustálený tak, ako ho poznáme v dnešnej podobe.

Marián Manák
Ústav dejín Trnavskej univerzity

Autor skenu: Marián Manák
(zdroj: Archív Trnavskej univerzity)

Filozofická fakulta

Historik S. Michálek o vzniku OSN

Dňa 13. apríla 2016 sa na pôde Filozofickej fakulty TU uskutočnila prednáška riaditeľa Historického ústavu SAV PhDr. Slavomíra Michálka, DrSc. (na fotografii), ktorý komplexne opísal problematiku vzniku OSN, úlohu Československa a rokovania v San Franciscu v roku 1945 vo svojej novej monografii s názvom *San Francisco 1945. Vznik Organizácie Spojených národov*. S. Michálek sa vo vedeckom výskume zameriava na zahraničnú politiku USA voči Československu, československo-americké vzťahy po druhej svetovej vojne a venuje sa i osobnostiam československej zahraničnej politiky z radov Slovákov. V prednáške podrobne predstavil jednotlivé delegácie a priebeh rokovaní v San Franciscu. Zameral sa najmä na československú delegáciu, ktorú viedol minister zahraničných vecí Jan Masaryk, jej postoj a záujmy Československa. Okrem faktografických údajov opísal aj svoje skúsenosti zo zahraničných výskumov, poukázal na nie vždy ideálne podmienky na bádanie a upozornil na možnosti využitia archívnych materiálov – všetko neoceniteľné rady pre poslucháčov histórie, ktorí tvorili väčšinu v auditóriu. Organizátormi úspešného podujatia bola Katedra histórie FF TU, Ústav dejín TU a Spolok trnavských historikov Tyrnavia, regionálna sekcia Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV. Tyrnavia združuje profesionálnych historikov pôsobiacich alebo žijúcich v Trnave, ktorých spája záujem o dejiny a záleží im aj na popularizácii

histórie. Spolok vznikol v januári 2016 z iniciatívy vedúceho katedry histórie prof. Vladimíra Rábika. Na ustanovujúcom zasadnutí sa okrem pracovníkov katedry zúčastnili aj historici a archivári z Katedry historických vied a stredoeurópskych štúdií UCM, Štátneho archívu v Trnave či Katedry archívniectva a pomocných vied historických UK. Cieľom regionálnej sekcie je organizovať prednášky významných osobností historickej vedy, vlastivedné semináre, spolupodieľať sa na príprave vedeckých podujatí a propagovať výsledky práce historikov. Úmyslom členov sekcie je nadviazať na úspešné pôsobenie a staršiu tradíciu pobočky, ktorá tu jestvovala v minulosti pod vedením prof. Jozefa Šimončiča.

Letný semester plný významných hostí a podujatí

Dňa 14. marca k nám v rámci programu CEEPUS zavítal Dr. Piotr Sula, zástupca riaditeľa Inštitútu politických vied Vroclavskej univerzity a koordinátor Summer School o demokracii. Vo výskumnom zameraní sa zaoberá širokou škálou otázok spojených s politickou transformáciou krajín strednej Európy, pričom sa špecializuje najmä na problematiku vývoja straníckych systémov. Témou jeho prednášky bola *Poľská politika v roku 2015 a 2016 – dôsledky parlamentných volieb v kontexte vládnej výmeny, Občianska spoločnosť v Poľsku po roku 1989 a Štiepenie línie v poľskej politike po roku 1989*. Akcia dobre zapadla do povolebnej nálady a určite prispela k posilneniu občianskej spôsobilosti a politickej zodpovednosti našich študentov, podporila ich v schopnosti kriticky uvažovať o dôsledkoch

svojich rozhodnutí a veríme, že aj v zodpovednosti za tieto rozhodnutia tak, aby sa dokázali zmysluplne zapájať do verejného diania.

* * *

Pri príležitosti série prednášok *One Week With*, ktoré pravidelne usporadúva katedra filozofie, navštívil Trnavskú univerzitu v dňoch 29. 2. – 2. 3. 2016 významný súčasný filozof Dan Zahavi (University of Copenhagen). V prednáškach s názvom *Lectures on Phenomenology, Selfhood and the We* predstavil študentom výskum, ktorý je súčasťou rozsiahlejších interdisciplinárnych projektov v rámci Centra pre výskum subjektivity (Center for Subjectivity Research), ktoré založil a riadi. Profesor Zahavi sa radí medzi tzv. novú generáciu (revizio-

nistov) Husserlovej fenomenológie. Okrem expertízy v tradičných fenomenologických prácach významne prispel k zblížovaniu fenomenologického a vedecko-naturalistického prístupu, ktoré vo svojom filozofickom výskume integruje a konkrétne aplikuje. Venuje sa najmä skúmaniu spoločenskej dimenzie subjektivity, povahy vedomia, možnosti a povahy empatie či samotného vzťahu medzi fenomenológiou a naturalizmom. Medzi jeho najvýznamnejšie monografie sa radia práce *Self and Other: Exploring Subjectivity, Empathy, and Shame* (2014), *Subjectivity and Selfhood: Investigating the First-Person Perspective* (2005) alebo *Husserl's Phenomenology* (2003).

V sérii prednášok svojou témou kolektívnych a zdieľaných emócií pokračoval Thomas Szanto, ktorý rovnako pôsobí v Centre pre výskum subjektivity v Kodani a podieľa sa tu na mnohých významných projektoch.

* * *

Katedra filozofie hostila aj Dr. Franka Zenkera z univerzity vo švédskom Lunde, Dr. Mareka Jastrzębského z neštátnej vysokej školy pedagogickej v poľskom Białystoku, Dr. Petra Dvořáka z olomouckej Univerzity Palackého. Začiatkom mája katedra privítala svetovo uznávaného a jedného z najvplyvnejších neurovedcov súčasnosti, profesora Semira Zekiho, ktorý sa v Trnave venoval otázkam možnosti filozofického a neuroestetického výskumu krásy a estetickéj skúsenosti.

Letný semester bol na katedre filozofie bohatý na prednášky, ako aj viaceré pobyty študentov na zahraničných univerzitách (Krakov, Ľubľana, Carbondale). Vyzdvihnúť treba úspešné zorganizovanie medzinárodnej študentskej konferencie *Hereditas*, ŠVOČ, publikovanie v renomovaných časopisoch a vydavateľstvách. Sériu úspešných podujatí ukončí prednáška Dr. Richarda Graya z University of Cardiff z oblasti filozofie vnímania.

* * *

Katedra dejín a teórie umenia v dňoch 9. a 10. marca 2016 zorganizovala medzinárodné umelecko-historické sympóziu pod názvom *SandrArt*, s podtitulom *Umenie „hominis recentis“ na úsvite novoveku*. Podujatie bolo rozdelené do dvoch prednáškových dní; v prvom predniesli svoje príspevky dvaja renomovaní českí hostia z odboru dejín a teórie umenia: doc. Ondřej Jakubec (Masarykova univerzita v Brne) prispel do nastolenej problematiky svojou prednáškou *Renesanční epitař: obraz, médium, pramen*; PhDr. Blanka Kubíková (Národní galerie Praha) témou *Portrétní malířství v českých zemích v 16. století*. Domácu katedru zastupovala Ingrid Halászová s prednáškou *Vznik a popularizácia portrétnych galérií v prostredí ranonovovekej uhorskej šľachty*.

Súčasťou prvého dňa sympózia bola prehliadka mesta Trnavy, odborne garantovaná domácou pedagogičkou

Zuzanou Dzurňákovou. Druhý deň sa niesol v znamení prednášok študentov domácej, ako aj hosťujúcich katedier dejín a teórie umenia z Česka a Slovenska.

* * *

Na pozvanie katedry politológie prednášal v dňoch 19. a 20. apríla 2016 prof. Radosław Zenderowski, riaditeľ Inštitútu politológie na Univerzite kardinála Stefana Wyszyńskiego vo Varšave. Pre poslucháčov našej fakulty si vybral veľmi aktuálne témy: venoval sa problematike vzájomnej interakcie kultúry a medzinárodných vzťahov. Predstavil priame a nepriame vzťahy, ktoré ovplyvňujú kultúrnu spoluprácu, ale ktoré vytvárajú aj rivalitu a v neposlednom rade sa venoval medzinárodnej komunikácii a tzv. public diplomacy, čiže verejnej diplomacii, ktorá získava v moderných štátoch budovaných na princípe občianskej spoločnosti čoraz väčší význam. Prof. Zenderowski ako sociologicky zameraný politológ dopĺňal svoje prednášky množstvom ilustračného, štatistického a grafického materiálu, vďaka ktorému sa poslucháči mohli oboznámiť s množstvom nových a zaujímavých skutočností z oblasti kultúrnych rozdielov, vzťahov a medzinárodnej spolupráce.

* * *

V rámci medzinárodného programu Erasmus zavítali v apríli na katedru klasických jazykov kolegyne zo spriaznenej Katedry klasickej filológie Univerzity Palackého v Olomouci. Počas týždňového pobytu predstavili svoje výskumné zameranie a oboznámili sa s činnosťou hosťovskej katedry aj s mestom. Dr. Barbara Pokorná sa v prednáškach, na ktorých sa zúčastnili študenti klasickej archeológie, dejín umenia, klasických jazykov aj Univerzity tretieho veku, venovala polychrómiu v antickom sochárstve a zberateľstvu antických pamiatok, pričom sa dotkla aj reálií Slovenska. Dr. Jana Engelbrechtová, ktorá sa špecializuje na stredoveké a humanistické latinské texty, oboznámila poslucháčov so životom a dielom nizozemského humanistu Huga Grotia, ktorého dielo *O pravde kresťanského náboženstva* sprístupnila čitateľom v českom preklade. V provokatívnej téme prednášky *Venantius Fortunatus – mních alebo trubadúr? hľadala odpoveď na otázku, či išlo v prípade známeho stredovekého autora o teologickú či ľúbostnú tvorbu*.

Dr. B. Pokorná a Dr. J. Engelbrechtová z Katedry klasickej filológie Univerzity Palackého v Olomouci

Pripravili:

H. Žažová, M. Schwarz, A. Dufferová, J. Trajtelová, A. Démuth, Z. Dzurňáková, T. Jahelka, E. Juríková

Pedagogická fakulta

Študentský FEJTÓN 2016 má svojho víťaza

Koncom februára vypísala Katedra slovenského jazyka a literatúry PdF TU v spolupráci s Univerzitnou knižnicou TU súťaž o najkrajší študentský **FEJTÓN 2016**. Študenti všetkých fakúlt Trnavskej univerzity mali príležitosť „nabrúsiť ironické perá“ a pokúsiť sa o humorné literárne zobrazenie čohokoľvek. Téma nebola striktno daná: mohli sa nechať inšpirovať odporúčanými témami (politická situácia, študentský život, ľudské ego, moja rodina, heroické činy dnešných čias, školstvo v ofsajde a podobne) alebo ísť vlastnou cestou a zvoliť si tematiku úplne inú.

Členmi odbornej poroty boli pedagógovia z katedry slovenského jazyka a literatúry doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD., a Mgr. Radoslav Raffaj, PhD., univerzitnú knižnicu v porote zastupovala jej riaditeľka PhDr. Zuzana Martinkovičová.

Do súťaže sa prihlásilo 16 autorov. Potešil nás hlavne fakt, že sme zaznamenali príspevky účastníkov zo všetkých fakúlt Trnavskej univerzity. Najviac fejtónov sme dostali z pedagogickej a filozofickej fakulty (po šesť textov), dva fejtóny prišli z teologickej fakulty, právnická fakulta bola zastúpená jedným fejtónom, fakultu zdravotníctva a sociálnej práce takisto reprezentoval jeden príspevok.

A čo bolo témou súťažných fejtónov? Ponúkame ich názvy: *Všade dobre, na Slovensku najhoršie; Kolotoč kecov náš každodenný; Najdôležitejší človek môjho života; Zrkadlo; Svít student lajť alebo Ako dospieť (aspoň) v 35-ke; Moja mama mi hovorila: „Krásna si celá.“; Ja nie som hrdina; Ohavná krásna;*

Študenti – účastníci vyhodnotenia súťaže Fejtón 2016

Vidíme ich všade...; Cesta do školy; Vox populi, vox Dei...; Zoon Politikon; Prečo chodia dievčatá na WC minimálne vo dvojici?; Človek dnešnej doby; Ľudské ego a vzťahy „on“ a „off“; Asistentky predaja.

Vyhodnotenie súťaže sa konalo 26. apríla 2016 v priestoroch študovne Univerzitnej knižnice TU. Súčasťou odovzdávania cien bola aj krátka prednáška Mgr. Kristíny Pavlovičovej, PhD., o *Proglase*.

Neformálnu atmosféru podujatia podčiarklo čítanie úryvkov zo zaslaných študentských fejtónov, z každého sa totiž dalo vybrať čosi kreatívne, vtipné, nové... Študenti a hostia mali možnosť pri čítaní

poznať tvorbu iných autorov alebo sa len jednoducho zasmiať a oceniť tak majstrovstvo irónie svojho rivala.

Odborná komisia určila troch najlepších autorov, ktorým prorektorka Ing. Viera Peterková, PhD., odovzdala finančné odmeny. Sú to:

1. miesto – **Iveta Špírková** (PdF TU): *Moja mama mi hovorila: „Krásna si celá.“*

2. miesto – **Miriama Vižáková** (FF TU): *Všade dobre, na Slovensku najhoršie*

3. miesto **Magdaléna Golisová** (PdF TU): *Zoon politikon*

Na záver – čítanie víťazného textu, aplauz a spoločné foto s víťazkou súťaže.

Každý z účastníkov, ktorý prišiel na slávnostné vyhodnotenie, dostal ako dar knižné publikácie členov KSJaL. Študenti prijali aj krátke odborné rady členov poroty a tá zasa ochotne odpovedala na otázky, čomu sa treba pri písaní vyhnúť, na čo treba pamätať, kde sa zlepšiť.

Ďakujeme všetkým zúčastneným a blahoželáme víťazom. Ak sme vás nalákali zmerať si sily v písaní fejtónu o rok, tešíme sa...

Doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD., a Mgr. Radoslav Raffaj, PhD., čítajú úryvky zo študentských fejtónov

Gabriela Magalová

Okamih s Oka-mihmi Z. Horváthovej a G. Magalovej

Je ťažké posudzovať knihu **OKA-MIHY** (vydal Julo Horváth v DEVIN printing house, s. r. o., 2015) od sestier Zuzany Horváthovej a Gabriely Magalovej. Nie preto, že by bola nečitateľná, práve naopak. Nie preto, že by texty v nej nedokázali alebo nechceli komunikovať, práve naopak. Kniha totiž nekomunikuje iba so svojím čitateľom, ale prostredníctvom dvoch zložiek, ktoré sa zúčastňujú na jej komplexnosti, aj sama so sebou. Zámerne píšem o tejto knihe ako o „knihe“, nie ako o zbierke básní (ktoré, mimochodom, tvoria obsah tejto nezvyčajnej knižky). Píšem to z toho dôvodu, že súčasťou básní v tejto knihe sú aj obrazy. Konkrétne fotografie prvej zo spomenutých autoriek. Na tom by nebolo nič neobvyklé, čitatelia nielen básnických zbierok sú zvyknutí na to, že ilustrácie reflektujú text. To je však zámerný proces. Ilustrácie zväčša vznikajú takpovediac na objednávku, ku konkrétnym básňam. V tejto knihe však tento proces fungoval diferentne. Fotografie aj texty vznikali nezávisle od seba, a predsa na ploche knihy dokážu pracovať ako jeden celok. Jednotlivé básne sú teda v tejto knihe previazané s obrazom a naopak. Text a obraz spolu komunikujú, pracujú na úplne novom generovaní čitateľského zážitku spojením vizuálneho aspektu každej jednej strany s jej textovým atribútom. Spojenie slovesného a výtvarného umenia na takejto úrovni vyvoláva v čitateľovi neobvyklý synestetický zážitok.

Pokúsím sa túto knihu opísať systematickejšie. Obsahuje dvadsaťštyri lyrických básní, ktoré sú spojené s umeleckými fotografiami. Slovo „spojené“ opäť používam zámerne. Už v úvode som písal o tom, že jedno od druhého nemožno oddeliť. Grafická/vizuálna zložka na každej strane/dvojstrane úzko spolupracuje so zložkou textovou. Osobne by som túto knižku z hľadiska tematizácie motívov použitých v jednotlivých textoch rozdelil na niekoľko častí (aj keď autorky knihu koncipovali ako jednoliatu pevnú štruktúru). Prvá časť, ktorú podľa môjho názoru tvorí prvých osem básní, spracúva témy vzťahov. Vzťahov ľudských, intímnych, aj tých transcendentných a nakoniec sa dotýka aj vzťahu samého k sebe. Štylizácia básnického subjektu do polohy pozorovateľa jedinečnosti všedného sveta čitateľa jemne a nenápadne naviguje k zisteniu, že práve bežný život je životom plným interakcie zázraku a banality.

Začiatok ďalšej časti, ktorú tvorí jedenásť tematicky blízkych textov, by sa dal identifikovať básňou *Mamy starnú*. Texty tejto časti sú charakteristické tematizáciou života ženy. V motívoch jednotlivých básní ponúkajú autorky krehkou optikou opísaný vnútorný svet ženy vo všetkých jej elementárnych životných podobách: ženy manželky, ženy matky, ženy ako synonyma rodiny, ale aj ženy zvodkyne, nezávislej búrlivej bytosti plnej emócií, ktoré častokrát spútava vo svojom vnútri.

Tento ženský svet sa čitateľovi opäť ponúka na platforme bežných životných situácií a reálií, je však obohatený aj o prírodné motívy – ľahko identifikovateľnými, no originálne použitými toposmi koreňov a stromu, voľného priestranstva či toposmi krídel.

Téme textu sa tu častokrát prispôsobuje aj zvolený typ písma, strofické alebo grafické rozvrhnutie textu na strane. V niektorých prípadoch však takto koncipovaný text, ktorý má snahu vytvárať akýsi kaligram, pôsobí skôr rušivo a ťažko ho vnímať ako koncepčný a ozvlášťujúci.

Posledných päť básní tvorí tretiu časť tejto knihy. Veľmi úzko nadväzuje na druhú časť, vychádza z nej a je pokusom zachytiť plynutie času spôsobom podobným meditácii či modlitbe. Ako jediná začína akýmsi nadpisom, úvodom alebo veršom: „*Sny nie sú také bezmocné ako ľudia*“. Práve tento verš by sme mohli označiť za leitmotív, ktorý možno identifikovať vo všetkých zvyšných textoch. Autorský subjekt sa v nej pokúša nájsť odpovede na otázky, ktoré si klade väčšina ľudí. Ak sa ocitne v situácií, že odpovede nie sú jednoznačné alebo sú na prvý pohľad nezmyselné, nezúfa si, pomáha si jemným humorom, vkusnou iróniou či zabsurdnením predostretej situácie. Takto koncipované texty sú aj napriek svojej existenciálnej povahe čitateľský pútavejšie a ľahšie stráviteľné.

V tejto knihe sa čitateľ môže stretnúť s obrazovými textami/textovými obrazmi, ktoré sú detsky úprimné, detsky hravé, detsky ľahké, nie však detské. Hravo a obratne pracujú s témami, ktoré sú výsostne osobné, ľudské, každodenne ťažké. Sú to témy aktuálne a nenápadné, presne také, aké vie reflektovať len všímavá ženská optika. Na jednej strane v nich badať inšpiráciu moravčikovským „karnevalom slov“, roztopašným hraním sa s formou a významom, na strane druhej v nich je možné identifikovať rúfusovskú snahu ostrúhať slovo až na jeho archetypálnu podstatu. Na prvé počutie sa tieto dve tendencie síce vylučujú, nedajú sa usúvzťažniť, ale opak je pravdou. Oxymorický vzťah hravosti a vážnosti, ktorý nie je v bežnej reči možný, je tu vybudovaný práve v poézii a obraze. Pretože v poézii a v obraze je možné všetko.

Mgr. Martin Tvrđý, PhD.

(Knihu si môžete kúpiť v Kníhkupectve AF, bývalé Artforum na Štefánikovej ul. 5 v Trnave.)

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Jarná kvapka krvi

V priestoroch Študentského domova Petra Pázmaňa sa 13. apríla konala pod záštitou rektora Trnavskej univerzity v Trnave prof. Mareka Šmida akcia s názvom *Jarná kvapka krvi*. Cieľom tejto akcie bolo informovať o potrebe darovania krvi a získať čo najväčšie množstvo tejto nenahraditeľnej tekutiny pre tých, ktorí ju nevyhnutne potrebujú.

Išlo o prvý ročník tejto dobročinnnej akcie a podľa jeho úspechu, zdá sa, nebude ani posledným. Pomôcť druhým svojou krvou sa rozhodlo dovedna 70 darcov, z čoho 12 z nich darovalo krv po prvýkrát v živote. Akciu podporil aj samotný pán rektor spolu s generálnou sekretárkou Slovenského Červeného kríža Mgr. Zuzanou Rosiarovou Kesegovou a riaditeľkou Územného spolku Slovenského Červeného kríža Bc. Evou Gbelcovou. *Jarná kvapka krvi* vznikla z iniciatívy študentov Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU v spolupráci s Národnou transfúznou službou a Slovenským Červeným krížom. O prípravu tejto akcie sa významne pričínala PhDr. Andrea Bratová, PhD., z FZaSP. Udalosť prebiehala v priateľskej atmosfére a mnohí darcovia odchádzali s veľmi príjemným pocitom vedomia, že svojím nezištným činom pomôžu tým, ktorí to budú najviac potrebovať. Pri tejto príležitosti zároveň vznikol Miestny spolok Slovenského Červeného kríža Trnavskej univerzity v Trnave. Na jeho prvom valnom zhromaždení sa zvolili štatutárne orgány a vypracovala krátkodobá i dlhodobá vízia spolku. Členmi miestneho spolku sa stali študenti, pedagógovia i ďalší zamestnanci Trnavskej univerzity a Študentského domova Petra Pázmaňa. Medzi svoje

hlavné priority si členovia spolku určili prezentáciu a výučbu prvej pomoci medzi študentmi Trnavskej univerzity a aktívnu účasť na organizovaní bezpríspevkového dobrovoľného darovcovstva krvi.

Sedem desiatok ľudí v ten deň obetovalo svoj čas a takmer pol litra svojej krvi, aby pomohli zachrániť životy ľudí v nemocniciach. Darovanie krvi je nesmierne dôležité a zdravotníctvo by bez takejto pravidelnej podpory malo problémy. Človek darovaním krvi nemôže nič stratiť, naopak, môže dať to najcennejšie, čo sa len dá – život. Ak aj vy chcete pomôcť, stačí prekonať strach z ihly a prísť do najbližšej Národnej transfúznej stanice.

Lukáš Miňo

Foto: Klaudia Mirgová

Dobra prax – naša inšpirácia

Dňa 17. marca 2016 sa na pôde Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce už tradične konala konferencia *Dobrá prax – naša inšpirácia*. Jej témou boli nové trendy v sociálnej práci a sociálnych službách, konkrétne prípady už overené praxou. Na príprave tohto v poradí už VIII. ročníka sa organizačne podieľala Trnavská univerzita v spolupráci s Trnavským samosprávnym krajom.

Na podujatí s príspevkami vystúpilo viacero slovenských i zahraničných odborníkov z oblasti sociálnej práce, ktorí sa na svojich pozíciách deň čo deň snažia prispievať k tomu, aby bol život ich klientov čo najkvalitnejší. V príspevkoch prezentovali svoje zariadenia, ich činnosť a načrtli tiež svoje ďalšie smerovanie. Cieľom konferencie bolo podporiť vytvorenie priestoru na skva-

litnenie poskytovaných služieb a nadviazanie vzájomnej spolupráce, ktorá sa javí ako nevyhnutná podmienka akejkoľvek úspešnej praxe.

Ďalší, nie menej podstatný zmysel konferencie vidíme v tom, že na akademickej pôde sa s praktickými aktivitami a činnosťami sociálnej práce mohli oboznámiť aj študenti, ktorí sa raz dostanú do praxe. Na záver

radi konštatujeme, že konferencia bola miestom vzájomných inšpirácií, miestom poučenia a povzbudenia sa z úspechov iných, uvedomením si faktu, že v tomto smere je stále čo zlepšovať, stále sa čo učiť. Podujatie však prinieslo aj príjemné uvedomenie si toho, že v tejto sfére máme už čo ponúknuť.

Dominika Uhnáková

Exkurzia v operačnom stredisku záchranej zdravotnej služby

Prvá pomoc je súbor opatrení alebo liečenie, ktoré sa pri poranení alebo náhlom ochorení poskytuje postihnutému ešte pred príchodom špecializovanej pomoci. Toto konštatovanie v sebe zahŕňa dva segmenty – primárnu pomoc postihnutému človeku na mieste a privolanie špecializovaných jednotiek k postihnutému. Ako tento systém privolania vôbec funguje?

Dňa 5. apríla 2016 navštívili študenti 1. ročníka denného štúdia odboru ošetrovateľstva našej univerzity pod vedením vyučujúcich doc. PhDr. Jany Boroňovej, PhD., PhDr. Andrey Bratovej, PhD., a Mgr. Gabriely Doktorovej, PhD., Krajské operačné stredisko záchranej zdravotnej služby (KOS ZZS) v Trnave. Spolu s Krajským hasičským operačným strediskom sídli v priestoroch Obvodného úradu v Trnave. Tieto dve zariadenia spolu navzájom komunikujú a ich základnou úlohou je prostredníctvom tiesňovej linky záchranej zdravotnej služby 155 a hasičského záchranného zboru 150 príjem, spracovanie a reakcia na tiesňové volanie. Sprevádzali nás zamestnanci KOS, ktorý nás oboznámili s chodom strediska. Na pracovisku pracujú za plnej prevádzky dvaja lekári operátori, atestovaní v odbore urgentná medicína, zdravotnícki operátori, v prevažnej väčšine majú vysokoškolské vzdelanie, všetci majú ukončené špecializačné štúdium operačného strediska, študujú ošetrovateľstvo a verejné zdravotníctvo; osem operátorov má stredoškolské vzdelanie, štrnásť vyššie odborné vzdelanie, piati absolvovali vysokú školu a majú vzdelanie I. stupňa – Bc. a traja vzdelanie II. stupňa – Mgr. Pred vstupom do strediska som si predstavoval, že tu vládne atmosféra ako v známych amerických filmoch – všade hluk a stres. No opak bol pravdou. Je to pracovisko s mnohými zaujímavými a šikovnými ľuďmi, ktorí na prvý pohľad pôsobia uvoľnene; vidieť, že práca je pre nich nielen povolaním, ale aj životným štýlom. Sú to tí, ktorí sú prví zatiahnutí do deja danej dramatickej situácie, v ktorej sa volajúci nachádza, a tak sa títo profesionáli musia hneď zorientovať, kto, čo, kam a hlavne prečo im ľudia volajú. Najmodernejšie technológie im pomáhajú zorientovať sa v teréne a včas privolať rýchlu záchrannú pomoc na miesto, kde sa postihnutý nachádza.

Na takomto princípe funguje aj hasičský záchranný zbor, ktorý upovedomí hasičskú centrálu na výjazd.

Keďže sa hasičské zložky často dostávajú na miesto nehody, resp. k postihnutému prvú, musia prvú pomoc ovládať tak isto, ako ich kolegovia záchranári.

O rýchlom kontaktovaní sa a o presnom lokalizovaní postihnutého sme sa mali možnosť presvedčiť aj priamo v ústredni záchranej zdravotnej služby. Záchranné zložky sa medzi sebou prepojili neuveriteľne rýchlo.

Po tejto úchvatnej a predovšetkým náučnej exkurzii sme sa premiestnili do riaditeľstva Hasičského záchranného zboru v Trnave. Oboznámili nás tu so všetkou hasičskou technikou vrátane odolných nehorľavých kombinéz, neoprénových oblekov na zásah vo vode a ochrannej kombinézy na zásah v kontaminovanom prostredí. Len čo sme sa dostali do garáže, uchvátilo nás, s akými veľkými mechanizmami musia hasiči pracovať. A nešlo len o hasičské autá, ale aj o výkonné pásovú štvorkolky do menej prístupného terénu, terénne vozidlá či člny na zásah vo vode. Títo „krotitelia ohňa“ každý rok podstupujú riziko približne pri tisícke výjazdov, aj keď je to často len záchrana mačky zo stromu. Samozrejme, neobchádzajú ich ani veľké požiare či nehody, a tak musia byť vo dne v noci neustále v plnej pohotovosti. Ku koncu exkurzie nám hasiči predviedli terénne vozidlá, aby sme sa mohli s nimi spoločne odfotografovať. Myslím, že každý z nás si od tohto momentu prácu kolegov z Krajského operačného strediska záchranej zdravotnej služby a Krajského hasičského operačného strediska váži viac. Možnože o pár rokov budeme takto pomáhať ľuďom práve aj my...

Dávid Kuchtanin

Teologická fakulta

Teologická fakulta dýchala troma stranami pľúc

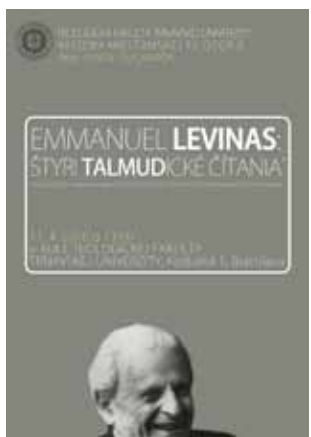

Teologická fakulta Trnavskej univerzity privítala v druhej polovici mája vzácného hosťa. Bol ním o. Dr. Mateusz Potoczny z Univerzity v Opole (Uniwersytet Opolski) v Poľsku, špecialista na východné kresťanské liturgie. Otec Mateusz sa vo svojom výskume zameriava najmä na sýrsku liturgickú rodinu. Vo svojej prvej prednáške, ktorá sa uskutočnila 19. apríla v aule teologickej fakulty a niesla názov *Liturgie kresťanského Východu: genéza, disciplína, tradície*, zdôraznil, že často spomínanú myšlienku ruského symbolistu a konvertitu Vjačeslava Ivanova o „dvoch pľúcach kresťanstva“, západných a východných, ktorú neskôr prijal a rozvinul Ján Pavol II., je potrebné rozšíriť. Pod-

ľa Sebastiana Brocka, špičkového odborníka na Sýriu a jej liturgiu, treba totiž klasickú koncepciu dvoch pľúc Cirkvi potrebné doplniť o tretiu časť, ktorou je nielen podľa S. Brocka, ale takisto podľa otca Mateusza Cirkvi kresťanského Orientu. Prednáška bola výborným a nenáročným vstupom do problematiky východokresťanských liturgií. V druhej prednáške s názvom *Zabudnutý poklad kresťanského Východu – korene a špecifická sýrskej a byzantskej liturgie*, ktorá sa uskutočnila o deň neskôr, sa prednášajúci po všeobecnom vstupe detailnejšie venoval sýrskej a byzantskej liturgii. Na oboch prednáškach sa zúčastnilo asi 50 zvedavých poslucháčov rôznych vekových kategórií, ktorých prítomnosť bola najlepším dôkazom toho, že o témy späté s kresťanským Východom je v našom cirkevnom i akademickom prostredí veľký záujem a zaslúžia si väčšiu pozornosť. Obidve prednášky boli simultánne prekladané z poľštiny do slovenčiny.

Samuel Jackanič SJ

Levinasove štyri talmudické čítania

Francúzsky filozof Emanuel Levinas je u nás známy predovšetkým z českých prekladov. Doteraz boli preložené štyri knihy vrátane veľkého diela *Totalita a nekonečno* z roku 1961. Čitateľ sa s jeho dielom doposiaľ nemal možnosť zoznámiť. Levinasova kniha *Štyri talmudické čítania* (v origináli *Quatre lectures talmudiques*) predstavuje dôležité doplnenie

ideológií a revolúcií vzťahov medzi pohlaviami, všetky naliehavé problémy doby, a čo viac, sú zvyknutí vyjadrovať tieto problémy v jazyku odvodenom z iných ako tradičných židovských prameňov. Špecifickú cestu nastolenia týchto problémov predstavuje Talmud. Levinas tvrdí, že náboženské texty musia byť vždy preložené do svetského jazyka, do jazyka súčasných problémov, do jazyka, ktorý sa usiluje o to, aby bol pochopený všetkými, do jazyka prózy a demystifikácie. Samotná vzdialenosť, ktorú môžeme cítiť s ohľadom na tieto tradičné pramene, je v istom zmysle ziskom pre samotné pramene. Pre Levinasa je kapacita týchto textov nekonečná a iba postupné „zosvetštenie“ tu nie je znakom ľútosti nad stratenou minulosťou, ale samým životom tradície. V tejto súvislosti môžeme lepšie porozumieť Levinasovým slovám, podľa ktorých preklad *Septuaginty* ešte stále nie je kompletný a že preklad biblickej múdrosti do jazyka Grékov zostáva nedokončený.

Prezentácia knihy sa koncentrovala na štyri základné problémy: otázku odpustenia a spravodlivosti, paralely medzi *Totalitou a nekonečnom* a *Štyrmi talmudickými čítaniami* alebo prečo sú štyri talmudické čítania kľúčové pre lektúru *Totality a nekonečna*.

P. S.

myšlienkovvej mozaiky tohto veľkého mysliteľa najmä z náboženskej perspektívy. Tieto talmudické komentáre sú pokusom o preklad židovských myšlienok do jazyka modernej doby. To znamená, že židovské texty osvetľujú problémy, ktorým čelíme dnes, a naopak, komentáre sú aj pokusom osvetliť tieto texty cez prizmu problémov modernej doby. Talmudické komentáre môžu byť okrem toho vnímané ako známka zosvetštenia židovskej tradície pre väčšinu dnešných židov. Židia takisto riešia otázky štátu, nukleárných vojen,

Sprevádzanie v sociálnej práci

Teologická fakulta pripravila medzinárodnú konferenciu *Sprevádzanie v sociálnej práci* (projekt KEGA XY 1-2014/2014 Nový model efektívnych študentských praxí v rodinách so špecifickými potrebami), prístupnú pre všetkých nadšencov, poslucháčov a sympatizantov. Ide o posledný workshop, ktorý je výstupným zhrnutím dosiahnutých výsledkov a záverov projektu. Konal sa 19. mája na pôde Teologickej fakulty TU.

Účasníkmi konferencie boli pozvaní hostia ako doc. ThLic. Miloš Lichner, D. Th., doc. PhDr. Mária Šmido-

vá, PhD., prof. Daniel West, prof. Pangrazzi Arnaldo, sr. Magdolna Kővari, PhDr. Renáta Jamborová, PhD., Dr. Theol. Jozef Žuffa a Mgr. Martin Šarkan, PhD.

Bola to príležitosť vidieť spoluprácu štyroch veľkých vzdelávacích inštitúcií – Trnavskej univerzity v Trnave, University of Scranton, Camillianum – Istituto Internazionale di Teologia Pastorale Sanitaria a Mental Health Institute (Hungary). Konferencia sa viedla v slovenskom a v anglickom jazyku.

Teologická fakulta pre všetkých

Kým si skutočne vo vnútri? Čo všetko sa v tebe skrýva? Ako porozumieť svojim vnútorným pohnútkam?

Kladieš si aj ty podobné otázky? Ak áno, potom si zmeškal skvelú prednášku prodekana Teologickej fakulty Trnavskej univerzity Mgr. Martina Šarkana, PhD. V stredu 13. apríla 2016 Teologická fakulta na základe dobrovoľnej iniciatívy študentov organizovala prednášku *Neznáme príčiny*. Konala sa v kostole františkánov v Bratislave. Keďže sa zorganizovala po mládežníckej svätej omši, bola určená predovšetkým mladším ročníkom, no nepochybne mala čo povedať i tým skôr narodeným. Základná téza prednášky znela: človek je vzťahový tvor a vo vzťahu sú vždy prítomné dve strany. Ak chceme teda vytvárať kvalitné vzťahy, je potrebné vlastné seba-

poznanie, pretože „ja“ sám som aktívnym prvkom tvoriaci vzťah. Keďže sme boli na pôde františkánskeho kláštora, analogicky sme postulovali potrebu sebaoznania pre hlbší a kvalitnejší vzťah s Bohom. Prodekan Šarkan vychádzal najmä z teórie Freuda, Junga, Maslowa a Frankla. Návštevníci prednášky si odniesli mnoho nových podnetov na premýšľanie a ocenili iniciatívu teologickej fakulty. Nechali sa počuť, že určite privítajú i ďalšie podobné akcie. Po skončení oficiálnej časti sme ešte strávili spoločné chvíle pri dobrom víne a pokračovali v debatach o zmysle a sile odpustenia, ktorá bola inšpirovaná prednáškou.

Peter Vnučák a Matej Hákač

Písané k našim brehom

Začítať sa do zbierky poézie a opakovane v nej listovať nebýva častým zjavom. Mojm prekvapením bol Marian Mráz a jeho *Výber z poézie 1968 – 2014, K TVOJIM BREHOM*, s ilustráciami Vlada Báthoryho (vydavateľstvo Anima, Trnava 2015).

„Nepíšem listy len kvôli odpovedi,/ ani básne nemám liekom na samotu,/ popíjam zo svojho snenia, keď ma smädí,/ zaspievam si, hoci sem-tam strácam nôtu,/ básnim od radosti či smútku – len vtedy“ (Len vtedy, 2014)

Doc. ThLic. MUDr. Marian Mráz SJ., PhD., je absolventom štúdia medicíny na Karlovej univerzite v Prahe. Ako lekár pôsobil v Čechách a na Slovensku. Vstúpil do Spoločnosti Ježišovej v r. 1981, tajne študoval, za kňaza bol vysvätený J. Ch. Korcom v roku 1990. Habilitoval sa v roku 1999 na Trnavskej univerzite. Prednáša v Trnave, Bratislave a Białystoku. Ako uvádza v životo-

pise, prednáša antropológiu a maritálne vedy, vedecky sa zaoberá štúdiom vzťahov a xenológiou.

Jeho vzťah k poézii významne ovplyvnilo stretnutie s básnikom Vladimírom Holanom. Pôsoobil ako študentský aktivista, patril medzi salvatorcov, slovenských vysokoškolákov v Prahe združených okolo Jána Huturu, neskôr k disidentom a spolupracovníkom biskupa K. Očenáška, na Slovensku do okruhu Silva Krčméryho a Vlada Jukla. Významné boli jeho prolifery aktivity a šírenie vedomostí o prirodzenom plánovaní rodičovstva v čase totality.

Výber z poézie Mariana Mráza dovoľuje nazrieť do vnútorného sveta človeka, filozofa a teológa. V poetických textoch je prítomná nádej, ako aj istota večnosti. Potvrdzujú to slová záveru básne *Veľkonočná III*, (1984): „Avšak Veľkonočné svitanie/ pridáva k svetlu Prvého dňa/ istotu večnosti...“

B. Ch.

Právnická fakulta

Právne výzvy utečeneckej krízy

Právnická fakulta v Trnave už druhý raz hostila medzinárodné podujatie – *Simulovaný súdny spor v azylovom práve*, ktorý sa konal v dňoch 25. – 26. apríla 2016. Zúčastnilo sa na ňom dovedna desať tímov – z Českej republiky, Belgicka, Holandska, Slovenska, Poľska, Slovinska a Ukrajiny. Do finále, ktoré sa konalo v skutočnej súdnej sieni na Okresnom súde v Trnave, postúpili dva tímy – holandský a slovinský a nakoniec, po dlhom rozhodovaní sa porotcov, vyhral slovinský tím. Slovensko reprezentovali dva tímy zložené zo študentov našej fakulty, a to Juraj Marček, Marián Meszá-

Medzinárodný simulovaný súdny spor v azylovom práve

roš, Zuzana Podstrelená a Katarína Galajdová, ktorým – aj napriek tomu, že nepostúpili do finále – ďakujeme za reprezentáciu fakulty.

Študenti si vyskúšali argumentáciu v prípade žiadateľky o azyl zo Sýrie, zadržanej vo fiktívnej európskej krajine, ktorá má byť deportovaná do Turecka. Príbeh tak veľmi pripomínal súčasnú politickú a právnu situáciu v EÚ, a študenti tak mali možnosť pracovať s reálnymi argumentmi.

Pri tejto príležitosti hostila Právnická fakulta Trnavskej univerzity aj odborný seminár *Právne a ľudskoprávne výzvy takzvanej utečeneckej krízy*, ktorý sa uskutočnil 26. apríla. O súčasnej komplikovanej situácii diskutovali Sebastian de Groot, čestný predseda Medzinárodnej asociácie azylových sudcov IARLJ, François Crépeau, profesor práva na Univerzite McGill a špeciálny spravodajca OSN pre ľudské práva migrantov, Gruša Matevžič z Maďarského helsinského výboru a Dina Hadad, pomocná profesorka na Kuvajtskej medzinárodnej škole práva, pôvodcom zo Sýrie.

Medzinárodný simulovaný spor v azylovom práve zorganizovala Liga za ľudské práva v spolupráci s Právnickou fakultou Trnavskej univerzity v Trnave a v spolupráci s Veľvyslanectvom Spojených štátov amerických v SR a Veľvyslanectvom Kanady v SR.

Zuzana Številová

Foto: František Hanušiak

Boj proti daňovým únikom

Katedra správneho práva, práva životného prostredia a finančného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave zorganizovala 3. marca 2016 odbornú prednášku zástupcu riaditeľa Národnej kriminálnej agentúry plk. Ing. Martina Krčmárika, obsahovo zameranú na otázky boja proti daňovým únikom. Odborná prednáška sa venovala otázkam spolupráce orgánov činných v trestnom konaní s finančnou správou Slovenskej republiky pri presadzovaní verejného záujmu v oblasti správy daní.

Záštitu nad podujatím prevzala dekanica Právnickej fakulty TU doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD. Organizačne zastrešili podujatie JUDr. Ľubica Masárová, PhD., a JUDr. Michal Maslen, PhD. Cieľom podujatia

Dekanka Právnickej fakulty TU doc. JUDr. Mgr. Andrea Olšovská, PhD., víta plk. Ing. Martina Krčmárika. Foto: František Hanušiak

bolo prakticky priblížiť študentom spoluprácu verejnej správy a orgánov činných v trestnom konaní v takej zásadnej oblasti, akou je ochrana fiškálnych záujmov štátu. O aktuálnosti prednášky a vážnosti témy svedčí aj celosvetový trend boja proti daňovým únikom a podvodom, keď sa jednotlivé krajiny nielen na vnútroštátnej, ale najmä na medzinárodnej úrovni pokúšajú nájsť vhodné nástroje, ako predchádzať zneužitiu práva a daňovej trestnej činnosti.

Na uvedené podujatie nadviazala Katedra správneho práva, práva životného prostredia a finančného práva Právnickej fakulty TU 17. marca 2016, keď zorganizovala odbornú prednášku predsedu Najvyššieho kontrolného úradu SR (NKÚ SR) Ing. Karola Mitríka. Aj v tomto prípade prevzala záštitu nad podujatím dekan-ka právnickej fakulty, rovnako aj toto podujatie organi-

začne zastrešili JUDr. Ľ. Masárová a JUDr. M. Maslen. Obsahovo sa prednáška zamerala na tému kontroly a verejnej správy. Ing. Karol Mitrík prezentoval študentom otázky pôsobnosti, právomoci, kontrolných štandardov a kontrolnej činnosti NKÚ SR. V rámci prednášky sa mohli študenti dozvedieť informácie o kontrolnej činnosti uvedeného úradu vo vzťahu k samospráve. Podujatie okrem toho priblížilo študentom aj perspektívy rozvoja kontrolnej činnosti v Slovenskej republike, vyjadrené napríklad v nadchádzajúcej prierezovej kontrole slovenského zdravotníctva. Obe podujatia sa vyznačovali bohatou účasťou študentov a prednášajúci sa stretli s veľmi pozitívnymi ohlasmi na prezentované poznatky právnej praxe.

Eubica Masárová a Michal Maslen

Ako skúšať právnikov

Netreba pripomínať, že spôsob skúšania študentov a študentiek má zrkadliť ciele vzdelávania. Je tiež (polo)verejným tajomstvom, že na právnických fakultách na Slovensku sa tak nie vždy nevyhnutne deje. Aj preto naša právnická fakulta usporiadala 19. apríla s podporou americkej ambasády workshop zameraný na metodiky hodnotenia študentov. Viedol ho americký profesor James E. Moliterno, ktorý sa špecializuje na právnickú etiku a reformovanie výučby.

Jim, ako profesora všetci volajú, nás previedol viacerými spôsobmi skúšania. V zásade ich možno rozdeliť na písomné skúšky, seminárne práce alebo eseje, hodnotenie s použitím faktora participácie na hodinách alebo hodnotenie miery úspešnosti zvládnutia právnických zručností, ako je písanie podaní, kontakt s klientom, negociácia a pod. Na hodnotení sa okrem vyučujúceho podieľajú niekedy aj študenti prostredníctvom samohodnotenia, čo je vhodné pre kurzy s účasťou asi 30 študentov.

Profesor sa zamerával predovšetkým na písomné skúšky ako najrozšírenejšiu formu. Tie sú v princípe anonymné a študenti pri nich väčšinou môžu pracovať s rôznymi materiálmi. Zároveň to, čo sa u nás pokladá za typickú písomnú formu – test, zameraný na skúšanie faktov prostredníctvom označovania pravdivostnej hodnoty výrokov, sa v USA nepoužíva vôbec. Nejde o to, že by sa vedomosť takpovediac teoretických faktov (znalosť ustanovení zákonov, rozhodnutí súdov atď.) neskúšala, je však iba jedným z predpokladov úspešnosti. Skúša sa totiž spôsobilosť aplikovať vedomosti. V písomnej forme nájdeme najčastejšie, nie však výhradne, štyri typy metód. V prvej metodike ide o skúšanie schopnosti určiť právny problém a jeho parametre (angl. issue-spotting). V druhej ide o hĺbkové vysvetlenie jedného

alebo viacerých aspektov právneho problému, ktorý je presne opísaný. Jim s obľubou tvorí prípadové štúdie inšpirované známymi filmami, napríklad filmom bratov Coenovcov *The Hudsucker Proxy*. V tretej technike je krátka prípadová štúdia nasledovaná možnosťami, z ktorých si má študent voľiť. Ide napríklad o to danú situáciu právne kvalifikovať, určiť, čo by mal urobiť advokát, sudca a podobne (tzv. multiple choice fact patterns). Štvrtá verzia (angl. grading rubrics) je hodnotenie písomnej práce (napríklad žaloby na súd) podľa vopred zverejnených rubriek/kritérií. Profesor Moliterno zároveň zdôraznil, že spôsob výučby a spôsob skúšania musia byť, prirodzene, prepojené. Ak má spôsob skúšania reflektovať aj profil absolventa, môžeme sa oprávnene pýtať, akých absolventov práva produkujeme na Slovensku.

*Lucia Berdisová,
Katedra teórie práva a ústavného práva PF TU*

Moja mama mi hovorila: „Krásna si celá.“

Iveta Špírková

Áno, patrila som do malej skupinky mladých žien, ktoré sú so sebou spokojné. Ale ako správna blondínka neudrím svoju myšlienku na uzde dostatočne dlho na to, aby som sa nerozhodla pre nejakú hlúposť. Maminca ma vždy chválila, ako dobre vyzerám. Povedzme si pravdu, kto nevyzerá v štrnástich dobre?! S pribúdajúcim vekom a kilami sa však intenzita chvály vytrácala. Dnes ma už mama pochváli, len keď mám oblečenú páperovú zimnú bundu po kolená... Uvedomila som si, že mať postavu „pretekára“ nie je také žiaduce, veď komu sa páčia pretekajúce faldy tuku v zapnutých džínsoch? Moja cesta za novým telom sa teda začala už po Vianociach, prvý krok viedol k chladničke. Ako správny bodybuilder som si uvedomila, že prvý bod chudnutia je objemovka. Pravidlo prvého kroku je jednoduché: človek sa musí prežrať do takého štádia, že s tukovými zásobami prežije celý proces chudnutia.

V polovici februára som už ale vážne začala premýšľať nad tým, aký druh športu budem praktikovať. Veľa ľudí mi radilo, aby som začala plávať, že pri plávaní sa najrýchlejšie chudne. Možno to niekomu pomáha, no ja si myslím, že to nie je najšťastnejšie riešenie... Keby to bola pravda, tak čo potom robia veľryby zle?! Po dlhom googlení som sa rozhodla, že vyskúšam najlepšiu novinku z intenzívnych kardiocvičení – jumping. Predstavte si, ako deti skáču na trampolíne, ako neskutočne ich to baví. Tak toto tu je úplne, ale úplne o niečom inom! Podstatou jumpingu je hodinu synchronizovane s hudbou skákať na malej trampolíne tak, ako vám ukazuje trénerka.

Moja prvá hodina jumpingu vyzerala takto ... (hop-hop-presne-hop-hop-hop) ... Uvedomila som si, že odpočinok je pri cvičení veľmi dôležitý, a tak som pre istotu šla až na druhú lekciu. Vošla som do miestnosti, ktorá bola celá zo zrkadlových stien (to aby som pri skákaní videla svoje michelinovské boky natriasajúce sa v rytme odhodlania). Zobrala som si trampolínu, umiestnila som ju do kúta, nech nie som nápadná. Trénerka pustila hudbu a oznámila, že teraz budeme tancovať naučené choreografie z prvej hodiny. Keďže môj tanečný štýl celkom dokonale pripomína epileptický záchvat, vedela som, že zosynchronizovať ruky a nohy bude pre mňa podobný problém ako vodičkarovi zabehnúť dvanásťminútovku. A bolo by to aj celkom dobré, keby za tú hodinu človek nedostával v priebehu každých piatich minút infarkt. Uf! Keď som konečne donútila svoje telo, aby predviedlo aspoň jeden krok správne a načas, tak sa skončila hudba a my sme mali po každej pesničke čas na pitie. Kým sa iné dámy venovali pitnému režimu, ja som sa snažila dohodnúť mierovú zmluvu s mojimi

plúcami, ktoré vyhlásili štrajk. Po polhodinke však prichádza vysnívaná prestávka. Nejde o prestávku, pri ktorej nič nerobíte, iba sa snažíte dožiť svoj život. Počas

prestávky je desaťminútové silové cvičenie. Zobrali sme teda do rúk činky a začali sme predvádzať cviky. Popri spevňovacích cvikoch som si uvedomila, že to mokré tričko, to nie je pot, to moje telo plače... Po regenerujúcej prestávke sme na to znova skočili a tortúra pokračovala ďalšiu polhodinu. Celý tréning sme zakončili strečingom.

V tej chvíli som pochopila, že zápis na jogu je úplne zbytočný, lebo ohnúť niečo tak odolné, ako sú moje kĺby, je nonsens.

Po zvládnutom tréningu som nasadla do auta a odviezla sa asi päťsto metrov domov. Otvorila som si vchodové dvere a privolala výtah (nebudem si predsa nič číť kĺby pre sedem schodov). Keď som vošla do bytu a namierila som si to rovno do kuchyne, zistila som, že jediné svetlo v mojom živote je svetlo z mojej chladničky. Nemôže byť predsa hriech prejsť sa v noci, keď výrobcovia umiestnili do chladničky svetlo!

(Vítazný príspevok zo súťaže Študentský fejtón 2016)

Odborná porota s víťazkou súťaže Ivetou Špírkovou z PdF TU. Zľava doprava: Mgr. Kristína Pavlovičová, PhD., doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD., Iveta Špírková, Mgr. Radoslav Raffaj, PhD., prorektorka Ing. Viera Peterková, PhD., a PhDr. Zuzana Martinkovičová

Prof. PhDr. *Ján Grác*, DrSc.

Profesor PhDr. Ján Grác, DrSc., patrí medzi popredné osobnosti slovenskej psychológie, je držiteľom mnohých ocenení a vyznamenaní. Na Katedre psychológie FF TU v Trnave pôsobí od roku 1994. V rokoch 1994 – 1999 zastával funkciu vedúceho katedry. Medzi jeho profilové predmety patrí psychoracionalizácia učenia a štúdia a edukačná psychológia. Je školiteľom veľkého počtu diplomových a bakalárskych prác, aktívne sa podieľa na formácii interných aj externých doktorandov, je autorom projektu každoročných stretnutí absolventov Katedry psychológie FF TU so svojimi učiteľmi. Profesor Grác vo svojich prácach kladie dôraz na diferencovanosť výchovy ako vzťahotvorného procesu od vzdelávania ako výkonotvorného procesu, a tak sa snaží upozorňovať na stále pretrvávajúce tendencie suplovať výchovu vzdelávaním. Autorov prístup k výchove ako k edukačnej disciplíne ju umožňuje aplikovať na všetky formatívne vekové stupne človeka. Medzi jeho významné prínosy do psychologickéj vedy patrí inováčná klasifikácia výchovne problémového správania. Značný priestor vo svojej práci venoval analýze účinnosti výchovných metód a problematike psychológie mravnosti. Prof. J. Gráca predstavujeme aj nasledujúcou esejou.

(PhDr. Marián Špajdel, PhD.)

Keď stredoškólák študuje a vysokoškólák sa učí...

Nadpis príspevku, ktorý sa končí tromi bodkami, spravidla implikuje u čitateľa otázku, čo ním autor chce vyjadriť. A odpoveď. Pokúsime sa pouvažovať, či niektoré názvy, ale aj odborné termíny, ktoré často používame v našej školskej praxi, sú výstižné, prípadne nakoľko sú výstižné. Je známe, že k určitému profesijnému orientovaniu človeka prináleží aj jemu odpovedajúca profesijná činnosť, et vice versa, vykonávanie určitých charakteristických profesijných činností spravidla predpokladá aj adekvátnych nositeľov týchto činností, a to aj podľa mena v zmysle *nomen omen*. Ako samozrejme sa teda očakáva, že napr. kuchár varí, holič holí, chirurg operuje a pod.

V rade dyadických profesijných pojmov: 1. (učenie-žiak), 2. (štúdium – študent) prvá dyáda súvisí s výchovno-vzdelávacím procesom na základnej a strednej škole a druhá dyáda s výchovno-vzdelávacím procesom na vysokej škole. Osobitosťou skladby každej z uvedených dyád je, že pozostávajú z *nositeľa*, resp. činiteľa profesijnej činnosti (žiak, študent) a z *procesu* profesijnej činnosti (učenie, štúdium). Ľubovoľné presuny v podobe spájania nositeľa z nižšej dyády s procesom z druhej vyššej dyády neobstojí ani z ontogenetického hľadiska, a ak sa tak stane, javí sa to prinajmenšom ako kuriozita (príkladom môže byť inštalovanie letnej univerzity pre žiakov základnej školy).

No nejde len o kuriózne prípady. Presuny niektorých dyadických pojmov z vývinovo vyššej skupiny do nižšej je aj v školskej praxi dosť častou realitou. Máme tu na mysli početné prípady, keď niektoré odbory doslova ešte včera nazývané *učebné*, napr. kuchár, čašník, kaderník a pod., sú dnes už premenované na *študijné odbory*. Vzniká otázka, čím to je. Azda tým, že pod egidou „študijný“ sa lepšie darí náboru mládeže do týchto povolání, alebo tým, že profesijný obsah daného odboru sa nakoľko zmenil, že na jeho súčasné osvojenie už nestačí aktivizovať

iba kognitívne procesy učenia, ale je potrebné ho doslova naštudovať?

K niektorým terminologickým problémom

Podobné presuny možno konštatovať aj v prípade nositeľov, resp. činiteľov profesijných činností. Už sme si akosi zvykli, že na strednej škole názov žiak sa neraz zamieňa za názov študent. Je to podmienené azda tým, že súčasná generácia stredoškólakov nakoľko vývinovo akceleruje, že sa temer podobá poslucháčom vysokej školy, alebo tým, že role profesora (hoci iba stredoškolského) lepšie zodpovedá, keď objektom jeho výchovno-vzdelávacieho pôsobenia nie je žiak, ale študent?

Ako je to však s presunom dyadických pojmov na vysokej škole? Už na začiatku treba povedať, že na rozdiel od strednej školy existujúci presun dyadických pojmov má najmä u poslucháčov regresívny charakter. Súčasný vysokoškólák, keď napr. hovorí o svojej profesijnej príprave, spravidla sa nevyjadruje termínom *štúdium*, ale termínom *učenie*; napr. kedy sa učil, kde sa učil, prípadne (a to je najčastejšie) koľko sa mu ešte treba učiť. Termín štúdium sa teda z konverzácie poslucháčov čoraz viacej vytráca, a ak sa vyskytne, tak len ako šafran. Za tejto situácie už ani neprekvapuje, keď poslucháči, vyjadrujúci sa o svojich vysokoškolských vrstovníkoch (či už z minulosti alebo z prítomnosti), nehovoria o kolegoch, ale nazývajú ich spolužiakmi. Možno z toho azda dedukovať, že súčasný vysokoškólák už neštuduje, ale sa iba učí?

No nejde len o poslucháčov. Ak sa započúvame do každo-dennej konverzačnej hantírky niektorých vysokoškolských učiteľov, vzniká dojem, že aj u nich slovo učiť patrí medzi najfrekvencovanejšie. Ved' nie je zriedkavosťou počuť, že práve sa ponáhľajú učiť (čo je tiež časté), alebo v prípade ospravedlňovania neprítomnosti možno zavše počuť, že

akurát vtedy učili alebo budú učiť. Naznačuje to, že súčasný vysokoškolský učiteľ už neprednáša, ale iba učí?

V záujme odpovede nevychádzajme však iba z termínov uplatňovaných v konverzáciách, ale pokúsme sa obe slová, t. j. *učenie a štúdium*, podrobiť aj pojmovej analýze a skúmať, čo majú spoločné a čo odlišné, presnejšie, v čom je ich obsah zhodný a v čom sa odlišuje.

Učenie ako bazálny kognitívny proces

V prípade analýzy pojmu *učenie* treba hneď úvodom povedať, že jeho „domovskou príslušnosťou“ nie je škola, resp. didaktika ako vedná disciplína o vzdelávaní, ale má hlbšie zakotvenie. Je to tým, že fenomén učenie sa vyskytuje aj u *subhumánných živočíchov* a pokiaľ ide o človeka, vyskytuje sa už v jeho *prenatálnom veku*. V dôsledku toho problematika učenia sa stala predmetom výskumu vo viacerých vedných disciplínach, napr. v biológii, gnozeológii, kybernetike, logike a pod., a nie na poslednom mieste aj v psychológii. Odhaduje sa, že existuje viac ako 50 teórií objasňujúcich problematiku učenia.

V psychológii sa pod pojmom učenie v širšom zmysle slova rozumie *zmena v organizme človeka, závislá od opakovaných skúseností, dôsledkom čoho sa viac alebo menej mení aj správanie učiaceho jedinca alebo jednotlivca*. Nie náhodou takto širšie chápané učenie má aj svoj ontologický význam a slúži v niektorých behavioristicky a kognitivisticky orientovaných smeroch i na objasňovanie vývinu psychiky z aspektu jej utvárania a pretrvávania v živote človeka.

Popri širšom jestvuje však aj užšie chápanie pojmu učenie. V pedagogickej psychológii napr. definujeme *učenie ako cieľavedomé a systematické nadobúdanie vedomostí a skúseností v podobe zručností, spôsobilostí, návykov a im zodpovedajúcim prejavom správania*. Z uvedeného vyplýva, že učenie, hoci v užšom zmysle, je fenomén, s ktorým sa možno stretnúť v priebehu celého života človeka, teda nielen u detí, ale aj u dospelých.

Obe vymedzenia učenia (v širšom a užšom zmysle) spolu súvisia. Dokladom okrem iného sú aj výsledky výskumov učenia na zvieratách, ktoré neslúžia iba na pochopenie psychiky zvierat. Je známe, že tieto výsledky v podobe základných modelov učenia sa neraz aplikujú aj pri vysvetľovaní kognitívnych mechanizmov detí a dospelých. Preto hovoríme, že učenie je bazálny kognitívny proces.

Študijný proces a profesia učiteľ

V protiklade k učeniu pojem štúdium je zjavne užší. Ako taký má svoju „domovskú príslušnosť“ predovšetkým v školstve, a aj to nie v celej jeho sústave, ale len na jeho najvyšších vzdelávacích stupňoch. Z logického hľadiska na rozdiel od učenia, ktoré je genetickým, čiže rodovým (*genus*) pojmom, štúdium je špecifickým – druhovým (*species*) pojmom. Z toho nasleduje, že všetko, čo platí o učení, vzťahuje sa aj na štúdium. To preto, lebo bez rešpektovania základných zákonitostí psychických mechanizmov učenia je realizácia psychických procesov štúdia nemys-

liteľná. Na druhej strane (pretože štúdium je užší pojem) nie všetko, čím sa prezentujú kognitívne procesy štúdia, sa vzťahuje aj na kognitívne procesy učenia. Učenie a štúdium nie sú teda iba synonymické pojmy.

Dosiaľ uvedené umožňuje zaujať stanovisko i k niektorým už spomenutým terminologickým otázkam. Ak totiž platí, že bez aktivizovania psychických mechanizmov učenia je nemožné zámerné nadobúdanie vedomostí, zručností či spôsobilostí a návykov ani na jednom stupni našej školskej sústavy, a to počnúc od materskej cez základnú a strednú až po školu vysokú, potom aj pomenovanie všetkých riadiacich činiteľov procesu učenia v škole jednotným názvom *učiteľ* je oprávnené.

Zdá sa však, akoby názov učiteľ, najmä na vysokej škole, interferoval s názvom pedagóg. Z logiky kvalifikácií nasleduje, že oprávnenie nazývať sa pedagógom majú iba niektorí učители, a to tí, ktorí tento titul nadobudli ako študijný odbor, či už jednotlivco alebo v kombinácii s inými odbormi. To pravda súčasne nevylučuje, že aj pedagógovia pôsobiaci na vysokých školách sú a zostávajú vysokoškolskými učiteľmi.

V tejto súvislosti ešte poznámka k uplatňovaniu názvu *profesor a študent* na strednej škole. Ide o jav, ktorý má svoje historické korene, a ako taký vyplýva z tradície. Je známe, že činitelia výchovno-vzdelávacieho procesu, teda učiteľ a žiak, sa v minulosti na vznikajúcich stredných školách nielen u nás, ale aj vo väčšine európskych krajín takto, teda profesor a študent, pôvodne pomenovávali. Je to teda fenomén, ktorý pretrváva nielen u nás, ale aj inde vo svete. Čo k tomu dodať? Ukazuje sa, že psychologicky takáto anticipácia vysokej školy, hoci len terminologická, môže výchovno-vzdelávaciemu procesu skôr prospievať, než škodiť. Domnievame sa preto, že puristické tendencie by v tomto prípade mali ustúpiť pretrvávajúcej tradícii.

Osobitosti študijného procesu

Už závažnejší je však problém akéhosi regresného používania termínu učenie na vysokej škole. Regresného preto, lebo tento termín je viac charakteristický pre všetky stupne predvysokoškolského, než vysokoškolského vzdelávacieho procesu. O závažnosti zasa hovoríme preto, lebo s jeho používaním sa stretávame nielen u študentov, ako sme to už konštatovali, ale aj u niektorých vysokoškolských učiteľov.

Riešenie problému si ponajprv vyžaduje vymedzenie obsahového rozdielu medzi pojmom učenie a štúdium. Podľa klasickej definície (*genus proximum et diferenciam specificam*) *štúdium je učenie* (najbližší rod), ktoré sa realizuje aktivizovaním psychických mechanizmov na najvyššej kognitívnej úrovni (druhový rozdiel).

Pri vymedzovaní diferenciálneho alebo tzv. *species* rozdielu procesu štúdia od procesu učenia sa spravidla vychádza z osobitostí druhov učenia, ktorými sú napr. perceptuálno-motorické, verbálne, pojmové učenie, učenie riešením problémov a pod. Keďže uvedené druhy učenia sa aktivizujú aj v priebehu vyučovacieho procesu žiakov

už na základnej škole, vzniká otázka, čo sa teda v spojitosti so študijným procesom rozumie, keď podľa definície je to proces založený na aktivizovaní psychických mechanizmov na najvyššej kognitívnej úrovni. Odpoveď je závislá od toho, o aké študijné odbory ide: prírodovedné, technické alebo – ako je to v našom prípade – o spoločensko-vedné odbory. K problematike procesu štúdia vyplývajúceho z aktivizovania najvyšších kognitívnych mechanizmov práve v spoločensko-vedných odboroch (vzhlľadom na priestorovú limitovanosť tohto príspevku) aspoň niekoľko poznámok.

Aktivizovanie najvyšších kognitívnych mechanizmov

Požiadavka aktivizovania sa začína na vysokej škole uplatňovať už redukovaním niektorých nižších druhov učenia v prospech vyšších. Tak napr. stáva sa to vtedy, keď *verbálne učenie*, spočívajúce v zapamätaní faktov tvorbou pamäťových asociácií, prestáva byť dominantným druhom učenia a ustupuje do úzadia pred pojmovým učením. Na prípadnú námietku, že aj medzi spoločensko-vednými odbormi existujú také, v rámci ktorých zapamätanie značného penza poznatkov je condicio, sine qua non ich úspešného absolvovania, sa natíska poznámka, čo je to za vedný odbor, ktorého osvojenie je založené viac na pamäti, než na myslení.

Predmetom *pojmového učenia*, na rozdiel od verbálneho, je, že sa zakladá na takom procese osvojovania poznatkov, ktorý vyplýva z pochopenia celej triedy javov, do ktorej príslušný poznatok prináleží. Aj v tomto prípade o *študijný proces*, na rozdiel od procesu učenia, ide vtedy, keď predmetom osvojovania nie sú iba *náukové pojmy*, ktoré existujú v hotovej podobe (napr. v učebnici alebo v prednáške učiteľa), ale od študenta sa žiada také aktivizovanie myšlienkových operácií, na základe ktorých si tvorí aj nové tzv. *skúsenostné pojmy*. V spojitosti s vysokoškolskými examínaciami teda nestačí, keď napr. testy založené na *voľbe odpovede* (mimochodom oprávnené kritizované pre výskyt náhodnosti) sú nahradené testami založenými na *tvorbe odpovede*. Je potrebné, aby sa od študenta vyžadovali nielen vedomosti o náukových pojmoch, ale aj vedomosti vyplývajúce z tvorby *skúsenostných pojmov*.

Kognitívne ešte náročnejšie je osvojovanie poznatkov, ktoré vyplýva zo študijného procesu založeného na *tvorbe princípov*. Ide tu o tvorbu reťazcov pojmov, ktoré vyjadrujú vzťahy medzi pojmi. Predpokladom je taká didaktická organizácia vysokoškolskej výučby, v rámci ktorej prednášajúci umožňuje študentovi, aby participoval na tvorbe a formulovaní príslušných záverov, a to aj v podobe poučiek, pravidiel, ba i princípov.

Podstata vysokoškolského štúdia nespočíva teda iba na pochopení učiva; pochopenie sa vyžaduje aj od žiakov na základnej škole. Štúdium je i procesom rozvíjania *inferencie*, to znamená takého myšlienkového postupu, ktorý umožňuje vyvodzovanie nových poznatkov na základe už predtým osvojených poznatkov.

Všeobecne najvyšším kognitívnym procesom je osvojovanie poznatkov prostredníctvom *riešenia problémov*. Jeho osobitosťou je nielen to, že vedomosť vzniknutá riešením problému značnejšie vzdoruje zabúdaniu, ale aj to, že výsledným produktom nie je iba novoosvojený poznatok, ale i nadobudnutie novej myšlienkovovej spôsobilosti. Nie náhodou pri takomto osvojovaní poznatkov hovoríme, že ide o rozvíjanie produktívneho myslenia.

Aby sa osvojovanie poznatkov štúdiom stalo didaktickou realitou, je nutné zmeniť aj doterajšiu koncepciu seminárnych cvičení. Nemali by sa obmedziť len na tradičné diskusie so všetkými neraz trápnyimi nedostatkami, ktoré z tejto výučbovej formy vyplývajú (máme na mysli neustále domáhanie sa diskusie), ale semináre by mali byť obohatené aj o písomné riešenia zadaných úloh. (Keďže autor získal z experimentovania v tejto oblasti nezanedbateľné skúsenosti, namiesto ďalšieho objasňovania odkazujeme na monografiu *Kapitoly edukačnej psychológie*, z vydavateľstva TUT a VEDY, 2009.)

* * *

V predloženom príspevku sme sa pokúsili upozorniť na niektoré terminologické nepresnosti, najmä v spojitosti s používaním termínu *učenie*, v podmienkach vysokoškolskej výučby. Ukázalo sa však, že tendencia používať tento termín má aj niektoré psychologické zdôvodnenia. O čo tu ide?

Po prvé je to jav tzv. *metonymie* bežný v hovorovej reči v podobe pomenovania pojmu iným čiastkovým pomenovaním, ktoré je s ním v nejakej, napr. logickej súvislosti. Pripomeňme si predchádzajúcu definíciu pojmu štúdium. Podľa nej pojem učenie, aj keď vyjadruje bazálnu charakteristiku štúdia, je iba čiastková, a teda neúplná charakteristika. Ak teda niektorí činitelia vysokoškolského vzdelávacieho procesu zostávajú len pri tejto neúplnej charakteristike bez toho, aby brali do úvahy tzv. *species* (druhový rozdiel procesu štúdia), ktorým je aktivizovanie kognitívnych procesov na ich najvyššej úrovni, vyjadrujú sa o procese štúdia veľmi všeobecne, a teda aj nevýstižne.

Po druhé je to jav tzv. *perseverácie*, čiže zotrvačnosti. Vyplýva z predchádzajúceho dlhoročného a aj oprávneného používania termínu učenie v podmienkach základného a stredoškolského vzdelávania. V dôsledku toho termín učenie sa stal návykovým, a ako taký má tendenciu presadzovať sa aj na vysokej škole.

Aký záver z toho všetkého vyplýva? Keďže vzdelávací proces vysokoškolákov sa uskutočňuje aktivizovaním psychiky na jej najvyššej kognitívnej úrovni, potom je správnejšie, keď o tomto procese sa jeho činitelia (študenti i učitelia) nevyjadrujú hoci aj návykovo metonymickým termínom *učenie*, ale adekvátnejším termínom, ktorým je *štúdium*. Štúdium nie je totiž iba jednou z možných, ale je jednou nevyhnutných podmienok realizovania vysokoškolského vzdelávania.

Ján Grác

Dobrovoľníctvo v Kostarike

¡Pura Vida! Tanquilla, gallo pinto, fútbol, mae, ticos... Toto sú najčastejšie výrazy, ktoré charakterizujú malú, ale neopísateľne zaujímavú krajinu Strednej Ameriky – Kostariku.

Do tejto destinácie som sa dostala prostredníctvom EVS organizácie, ktorá vysiela dobrovoľníkov do zahraničia. Mojou náplňou práce mal byť environmentálny projekt – práca s korytnačkami v meste Punta Islita. Išlo o veľmi zaujímavú ponuku, kde hlavným zámerom bola ochrana korytnačiek pred vyhynutím (hliadkovanie na pláži a zbieranie nakladených vajec), no uvedomovala som si, že toto by som doma na Slovensku nevyužila. Preto som po príchode do Kostariky aktívne pátrala po projekte verejno-zdravotníckom.

Oslovila som organizáciu Cedarena, s ktorou som si dohodla stretnutie za prítomnosti mojej koordinátorky, a dozvedela som sa, že začínajú s projektom „bicyklový systém“. Hlavnou myšlienkou bolo uzatvoriť jednu z permanentne zaplnených ulíc San José (každú nedeľu uzavreli inú „avenidu“) a organizovať v tejto časti rôzne pohybové aktivity (tanec, skateboard, chodúle, korčuľovanie, bicyklovanie...), a tým ľudí zdravotne vychovávať. K podrobnejším informáciám o projekte som sa nedostala, pretože som bola povolaná ako koordinátor do iného projektu – *Banco de Tiempo*. Určite to však malo pre mňa obrovský prínos ako každý projekt, v ktorom som fungovala.

Ďalším projektom bola teda „Banka času“. Tento novovzniknutý projekt založili dvaja slovenskí dobrovoľníci s jednou talianskou dobrovoľníčkou. V čase môjho príchodu boli v projekte dve dobrovoľníčky (z Nemecka a Talianska). Banka času pracuje na princípe času, nie peňazí. Ľudia sa registrujú a uvedú svoje zručnosti a potom si ich v rámci členov banky vymieňajú. Každý člen má svoj bankový účet, kde má svoj zarobený čas, nie peniaze. Príklad: Ja poskytnem Génesis dve hodiny slovenského ľudového tanca a Génesis mi za to pošle dve hodiny na môj bankový účet. Ja moje zarobené hodiny využijem na štúdium jazykov, športu, či

Škola Oratorio Don Bosco

Medzinárodný deň, keď sme reprezentovali svoje krajiny (vpravo autorka článku)

vyšívania u toho člena, ktorý ponúka to, čo hľadám pre svoj osobný rozvoj. Projekt dodnes funguje, generácia dobrovoľníkov z rôznych krajín sveta usporadúva každý mesiac *online meeting*, kde konzultujeme projekt ako taký, „rokuje“ o vylepšeniach, zdieľame nápady i kritiku. V súčasnosti uvažujeme nad vytvorením „Banky času“ aj na území Slovenskej republiky (v niektorých krajinách už funguje, napr. v Taliansku, Mexiku...).

Napriek tomu, že v tomto projekte som fungovala počas celého pobytu, snažila som sa vyhnúť stereotypu, preto som požiadala o ďalší projekt, na ktorý som chodila spolu s ostatnými dobrovoľníkmi každú stredu – do inštitúcie INA. Tam sme profesorovi angličtiny asistovali pri výučbe štýlom rozdelenia študentov do skupín, pričom každý dobrovoľník išiel konverzovať do inej skupiny, a tak sme sa striedali. Význam spočíval v rozdielnosti akcentov cudzieho jazyka aj v rámci Európanov. Navyše kostarickí študenti sa učia len americkú angličtinu, tým pádom im kombinácia dobrovoľníkov z rôznych krajín poskytovala kvalitný listening. V poslednom projekte (Oratorio Don Bosco) som pomáhala pri výučbe detí zo sociálne slabších skupín.

Skúsenosť práce v zahraničí má naozaj veľký prínos, osobný či profesionálny. Človek získa nové kontakty, nových priateľov i známych, miesto, kam sa kedykoľvek môže vrátiť, ale takisto zažije aj veľa zábavy. Pre mňa bolo obrovskou výzvou žiť v tejto komunite ich spôsobom života, preto je to pre mňa nezabudnuteľný zážitok. Takúto skúsenosť doprajem naozaj každému.

Veronika Rechteríková
Foto: archív autorky

Podvodné praktiky predátorských vydavateľstiev

Témou predátorských praktík sa začíname zaoberať čoraz viac i na Slovensku. Elektronické časopisy a články s otvoreným prístupom pribúdajú, čo neraz vplýva na zloženie kvality recenzných konaní. Za posúdenie zodpovedá redakčná rada, ktorá sa nie vždy skladá z odborníkov v danej oblasti. Vnímame tak nedostatok kvalitných recenzentov a pokles kvality samotných článkov. Čoraz viac sa rozmáha fenomén kvantity na úkor kvality. S týmto fenoménom úzko súvisia aj podvodné praktiky predátorských vydavateľstiev, ktoré publikujú len s cieľom zisku. Mnohí autori o týchto praktikách netušia, preto im jednoducho „naletia“ a zaplatia nemalé finančné prostriedky za vydanie článkov.

Koho teda považujeme za predátora?

Označenie predátorské časopisy (predátorskí vydavatelia) je relatívne nový pojem. Označuje vedecké časopisy (vydavateľov), ktoré zavádzajú autorov a publikujú ich vedecké články výlučne s cieľom finančného zisku. Stručne ich možno charakterizovať nasledujúco:

- Sú to predovšetkým online časopisy, ktoré sa „tvária“ ako kvalitné časopisy s open access (OA) prístupom.
- Za publikovanie článku požadujú poplatky vopred – zvyčajne sú to nemalé sumy.
- Nerobia výber článkov, jediným kritériom na zaradenie článku do časopisu je zaplatenie poplatku.
- Autorov lákajú formou e-mailov, aby publikovali svoje články na základe zavádzajúcich/nesprávnych údajov o impakt faktore či indexovaní v scientometrických databázach, alebo ich pozývajú, aby sa stali súčasťou vedeckých rád ich časopisov.
- Recenzné konania sú len fiktívne.
- Často parazitujú na názvoch časopisov alebo menách prestížnych osobností vo vedeckých radách.
- Zvyčajne sídlo vydavateľstiev neexistuje, alebo používajú len P. O. BOX.
- Viac informácií o charakteristikách predátorských časopisov/vydavateľov môžete nájsť napríklad aj v **Beallovom zozname predátorských vydavateľov** na webovej adrese: <http://scholarlyoa.com/2015/01/02/bealls-list-of-predatory-publishers-2015/>.

Ako sa brániť takýmto nekorektným praktikám predátorských vydavateľov?

Odporúčania

- Pred publikovaním si preverte správnosť webovej stránky neznámeho vedeckého časopisu – údaje na stránkach bývajú nekorektné, často skopírované webové stránky z iných vydavateľstiev.

- Preverte si existenciu ISSN na stránke <http://road.issn.org/en>.
- Preverte si, či časopis naozaj má impakt faktor v databáze Journal Citation Reports (JCR).
- Ak časopis nemá impakt faktor, je vhodné preveriť, či je indexovaný v databáze Web of Science alebo Scopus, alebo v SCImago journal and country rank – <http://www.scimagojr.com/journalsearch.php>.
- Preverte si, či sa časopis nachádza na tzv. „bielom“ zozname <https://doaj.org/>.
- Skontrolujte si pravidlá recenzovania.
- Skontrolujte si, akým spôsobom sa platia poplatky.

Podobné praktiky sú známe nielen pri časopisoch, ale aj pri konferenciách. Napríklad koncom novembra 2015 sa v Bratislave uskutočnila podvodnícka medzinárodná vedecká konferencia (na jednom mieste v tom istom čase sa konalo hneď 13 konferencií), usporiadateľom bola spoločnosť INASE. Organizátori zinkasovali peniaze, no žiadna konferencia sa nekonala, resp. trvala len niekoľko hodín. Takýchto príkladov by ste našli určite dosť. Vždy je preto nutné si preveriť organizátora konferencie, ako aj zdrojové dokumenty, kde majú byť výstupy z konferencie uverejnené, zistiť podmienky publikovania, recenzného konania a pod.

V prípade, že si nebudete istí, či časopis (vydavateľstvo) spĺňa kritériá publikovania, kontaktujte oddelenie publikačnej činnosti Univerzitnej knižnice Trnavskej univerzity v Trnave. Danej problematike sa budeme aj naďalej venovať. Sami sme zvedaví, aké budú dôsledky publikovania v predátorských časopisoch alebo zborníkoch do budúcnosti aj vzhľadom na výšku finančných prostriedkov v rozpočte.

Mária Arpášová

Použité zdroje:

- NIŽNÍKOVÁ, Lucia. Podvodné praktiky v Open Access publikovaní alebo Viete, kto sú predátori? In: Bibliotheca Universitatis[online] 2016, roč. 11, č. 2 [cit. 2016-05-02], pp. 19-20. Dostupné na internete: <http://www.library.umb.sk/app/cmsFile.php?disposition=a&ID=19461>. ISSN 1337 – 4753.
- DOAJ (Directory of open Access journals) [online]. 2015 [cit. 2016-05-02]. Dostupné na: <https://doaj.org/>.
- SJR – SCImago Journal & Country Rank [online]. Scimago Lab, 2007-2015 [cit. 2016-05-02]. Dostupné na: <http://www.scimagojr.com/journalrank.php>.
- ROAD (Directory of Open Access Scholarly Resources) [online]. ISSN International Centre, 2015. [cit. 2016-05-02]. ISSN 2310-9173. Dostupné na: <http://road.issn.org/>.
- Beall's List of Predatory Publishers [online]. 2012 [cit. 2016-05-02]. Dostupné na: <https://scholarlyoa.com/2014/01/02/list-of-predatory-publishers-2014/>.

Súťaž

Redakcia časopisu *Universitas Tyrnaviensis*

vyhlasuje

**3. ročník fotografickej súťaže
pre študentov Trnavskej univerzity
LET(O)_2016.**

Svoje letné pohľady (max. 3 fotografie) posielajte
prostredníctvom svojich univerzitných
e-mailových schránok Zimbra na adresu

sutaz@truni.sk

do konca augusta.

Najlepšie fotografie budú finančne odmenené